

T. Igor Csaba

Szorításban

(Vagy: Az Élet Fájának megtört ágai)

TARTALOM

Egy motorostalálkozó
Pável Petrovics látogatása
Az öt lovas
Aki csillagász... volt
Két szomszédvár
Változnak a dolgok
Az epigonok hadjárata
Az a pénteki nap és az estéje
És ami azután történt
Megoldás
Utószó

Ne kérde senki, hol van ez a falu, nem létezik.
Csak egy néma, csendben tűnődő tanú emlékezik.
De sok szomorú emberélet helye,
ezekről szól panaszos éneke.

Próbálok megállni a helyemen. Védekezem. Mert támadnak. Különböző ellenfelek, különböző módon, különböző eszközökkel csápolnak felém. Megpróbálnak megütni. Lehetőleg úgy, hogy utána felkelni ne tudjak. Kik azok? Nem tudom. Nem is lehet tudni. Mert váltják egymást. Egymást és a módszereiket is. Valami vagy valaki, aki a hátuk mögött áll, dirigálja azt a váltást emberben és eszközben. Hogy amikor elfáradnának, újak jöjjenek a helyükbe új eszközökkel, új módszerekkel. Mindig más módszerekkel.

Mit tehetnék? Védekezem. És közben hátrálok. Ők meg jönnek mind közelebb. Néha hátranyúlok, hogy vajon nem támadnak-e onnét is? És egyszer az ujjam valami keménybe ütközik. Ott van a fal. Nincs tovább. Rádöbbenek, hogy ha élni akarok, akkor itt az ideje az egészet komolyan venni. Lehet, hogy ettől még jobban elfáradok, de egy hangyányi előnye is van. Neki lehet támaszkodni a falnak. Ám ez csak pillanatnyi előnyt jelent. Mert lám, megint váltás történt. Megint új támadók jönnek. Most már nem olyan eszközökkel és módon, ahogy azt megszoktam. Valami újat találhattak ki. Eredményesebbet.

És ez nem álom. Nem lehet lidércnyomás. És különben is, álmodni csak olyasmiről szokott az ember, amit ébren is meglátna, ha időt hagynának neki rá.

A helységet az 1330-as években említik először, Bormod néven, a pápai tized-összeírás alkalmával. Hogy mikor és hogyan ragadt rá még a „Maros” tartozék is? Ezt senki sem tudja. Már csak azért sem, mert maga a Maros folyó a község határától legalább húsz kilométerre lehet. Ez a legközelebbi part onnét számítva. Légvonalban. Közelebb van a Küküllő, de arról nem neveztek el semmit. Még csak egy utcát sem. Igaz, túl sok utca nincs is.

A mai falut – ördög tudja, hogyan nevezzem igazából – ma már aszfaltozott országút kapcsolja a nagyvilághoz, de azért még megvan a régi keskeny nyomtávú vasút pályája is. Ez is érdekes dolog. Majdnem kisvasutat írtam, de aztán rájöttem, mégsem illik ez az elnevezés egy olyan vonalra, amelyen egy időben, elég régen ugyan, még gyorsvonat is közlekedett. No, nem volt az igazából olyan nagyon „gyors”, de végül is nem állt meg minden bakterháznál, s ez is valami. Ma nem tudom, hogy neveznék? Interrégió? Mindenesetre, Barmodon a végefelé már nem is állt meg. Pedig elég nagy település. Igaz azonban az is, hogy akkorra már elég sok gyors minibusz szaladt át a községen. Nem volt szükség tehát a gyorsvonatra. Meg másfélére sem. Legalábbis a hatalom álláspontja szerint.

Maga a település sokáig nem volt valami különleges. Falu, mint a többiek, leginkább mezőgazdasággal foglalkozó emberek. Valamikor régen, még a „kondukátor” idejében volt még egy hőerőmű is, amely két várost és rengeteg falut látott el elektromos árammal. No meg melegvízzel természetesen a városokat.

Mivel a falu két megye határán fekszik, hát a két legközelebbi város is két különböző megyében van. Ám semmi vész, abban a lefojtott időszakban nem volt olyan nagyon nehéz dolog, hogy egymással megegyezzenek az energia dolgában. Lopni ugyan lopott akkor is az egész ország, néhány balféket és gyávát kivéve, de a kondukátor időről időre szétcsapott köztük, s akit eltalált, annak számára igencsak befellegzett.

Aztán jött a demokrácia, s az bizonyos változásokat is hozott. Talán a legelső észrevehető változás az volt, hogy a kenyér nem volt többé szürkéslila színű, hanem fehér. Néha éppen túlságosan is az. Mivelhogy nem sült meg eléggé.

Aztán elmúlt huszon-egynéhány év, és az emberek azt hitték, hogy lassan beállt valamiféle stabil helyzet, amiben, ha nehezen is, de lehet élni. Hiszen élni mindig lehetett valahogy.

Hát itt tartott a település abban az időben, amikor az események történtek.

Egy motorostalálkozó

Fenyvesi Lóránd nem volt gazdag ember. Nem is igen lett volna, hogyan. Egyedül élő özvegy édesanyja örült, hogy a fia valahogy elvégezhetette az egyetemet. Attól kezdve Lórin volt a sor, hogy segítsen, ahogy tud, de legalábbis ne kerüljön pénzbe.

Hogy hogyan is lett özvegyé Fenyvesiné? Ez nagyon egyszerű történet, s akkoriban elég banális volt. Vagy legalábbis nem volt nehéz elképzelni. Rég történt, Lóri akkoriban még kisgyerek volt. Fenyvesi József mester volt Vigyázóváron, az akkori gépgyárban. Akkor még működött valahogy. A gépgyár. Termeltek, de csak a Fennvaló tudja, hogy kinek. Mert üzletet senkivel se lehetett kötni. Európának a teljes keleti fele fel volt fordulva a szovjet blokk szét-hullásával. A volt szocialista országok örülhettek, ha valahogy átvészelték a legnehezebb időket. Magukkal voltak elfoglalva, nemhogy másokkal üzleteltek volna.

De hát azért a változás szele mindenki lelkét megérintette. Fenyvesi mester is valami meghatározatlan és meghatározhatatlan boldogságfélét érzett. Bár tudták, néha hallották is, hogy valahol a város szélén lövöldöznek, de különösebben nem törődtek vele. Elkönnyvelték magukban, hogy a régi rendszer hívei nem adják olcsón az addigi jólétüket, de ők nem ártottak senkinek, feltételezték, hogy nekik sem fog ártani senki.

Igaz, Fenyvesi József akárhányszor a gyárba menet emberekkel találkozott, a győzelem jelét mutatta nekik, de ezekben az esetekben a másik ember is azt tette. Ki tudhatta azt, hogy őszintén-e, vagy nem? Senki nem kérdezte, magánügynek számított. És lám, mégis megtörtént a baj. Mert egyszer, éjszakai műszakra menvén a gyárba, ahol művezető volt – általában mérnökök voltak a műszakok vezetői, de volt egy néhány igazán rátermett mester, akikre kisebb egységek vezetését bízta, s ő is köztük volt – a nagyjából néptelen utcán eldördült egy lövés, és az üzem hiába várta jó munkását. Soha senki nem tudta meg, hogy ki lőtt és miért. Még az is könnyen meglehet, hogy tévedésből. Akár szórakozásból. Rendőrség? Akkor már éppenséggel létezett, de szinte teljesen tehetetlen volt. Bizony még hónapok teltek el, mire akár egy nyamvadt tolvajt el lehetett fogni.

Fenyvesiné akkor kisebb lakásba költözött a város végére. A régi nagy lakást nem tudta fenntartani. Aztán az idő múlt, a fiú megnőtt, egyetemet végzett, tanárember lett belőle, mint az édesanyjából annak idején, aki végig matematikát tanított, s majdnem mindig ugyanabban az iskolában. Lóri történelem és gazdaságtan szakot végzett egy jóhírű és valóban színvonalas egyetemen. Aztán a szokásos út következett. Először falusi helyettesítés, majd vizsgázott a végleges helyért (igen jó eredménnyel egyébként), majd városra került, ez még nem a szülővárosa volt, de nem volt messze attól. Valamennyire tehermentesíteni is tudta már az édesanyját. Még egy menyasszonya is lett, ha nem is éppen olyan, amelyet Fenyvesiné szeretett volna. A menyasszonynak ugyanis volt egy kis szépséghibája. Nem fizikai értelemben, mert úgy tökéletes volt. Hanem volt neki egy két és fél éves kislánya. Ez idő szerint jött haza Lóri Vigyázóvárra. S ez lett a végzete. A kis menyasszony egyszer csak öngyilkos lett.

Nagy felzúdulást keltett az eset, mert dupla öngyilkosság történt, egy komoly hírű gyógyszerésznő is ugyanazt követte el. Egyszerre a kettő. Ott találtak rájuk a gyógyszertárban, egymás mellett feküdtek.

A rendőrség hirtelen nagy lendülettel kezdett neki a nyomozásnak, mindenkit kihallgattak, Lórit természetesen többször is, ám egy néhány nap után a lendület megtört, majd abba is maradt a folytatás. Miért? Miért nem? Akkoriban több hasonló eset történt, s pletykálták a népek, hogy valakik, nagyon magasan, igencsak sárosak az ügyben. Hát így esett.

Ez a dolog nyár elején történt és természetesen nagyon megviselte a benne szereplőket. Akkor Lóri hirtelen felbuzdulásában úgy határozott, hogy majd ő gondját viseli az árván maradt Antoniának. Ez volt a neve a kislánynak. De olyan sok bürokratikus falba ütközött, hogy majdnem letett a szándékáról. Annyit mindenesetre elértek a bürokrata, hogy elüldözték Vigyázóváról. Akkoriban hirdették meg egy falusi iskolában az igazgatói állást, arra jelentkezett, vizsgázott, és meg is kapta.

Vagy talán a hatalom érezte, hogy túllőtt a célon, s kissé lazábbra eresztette a szorítást? Lehetséges ez is. De ám az is, hogy Lóri komoly felkészültségével akkor is sikert aratott volna, ha senki sem szól az érdekében? Lehetséges ez is. Sőt, mindkettő egyszerre is elképzelhető.

Akkor már a kicsi Antonia egy éve nála volt, mert hát hová is mehetett volna, mikor egyetlen elérhető rokona sem volt? Esetleg egy állami árvaházba, amitől mentse meg az Isten a jótét lelkeket! Igaz, hősünknek nem volt felesége, de az édesanyja képviselte a női nemet a gyermek nevelésében. Viola akkoriban még messze volt az öregkortól.

Hát ilyen hercehurcák és egyéb megpróbáltatások közepette határozta el Lóránd, hogy a nyár végén, de még vakáció idején, hosszabb kirándulást tesz Erdély legszebb vidékein.

Akkor még megvolt az az öreg kocsi, amit valami éjszakai énekes madárról nevezett el az önelégült tervezője. Az idősebbek, ha elgondolkoznak rajta, biztosan rájönnek. No, az már igaz, hogy sok hasznát nem lehetett venni, de ilyesmire, vagyis nyári kirándulásra, még jó volt.

Egyedül menni? No igen. Vannak ilyen emberek. Akik jobb szeretnek egyedül járkalni. Főleg, ha még valami fájdmuk is van, aminek idő kell, hogy megszűnjön. Már pedig Lórinak volt, ezt kár lenne tagadni. A Livia¹ emléke már igen csendesén fájt csak, és az Antonia felnevelésének ígérete is tompított rajta valamit, de annyira még nem jutott, hogy társaságba kíváncszott volna. Hát csak egymagában ment. Nézte a tájat. A hegyeket, a falvakat.

Pénteki nap volt, amikor a Bucsint tetőre ért. Ott aztán látott embert eleget, még talán többet is, mint az ő szívének állapotában szeretne volna. Nem mintha haragudott volna, nem is tehetett, kire? Hát motorostalálkozó volt a tetőn. Persze kapott helyet az ő sátrának is.

Csak miután felterve, akkor kezdett jobban szétnézni. Az ő jobb oldalán egy család volt letelepedve. Fiatal nő és két még fiatalabb, majdnem gyerek. Egy fiú meg egy kislány. A nő, akivel voltak, valami huszonéves lehetett. „Tehát nem az anyjuk.” Szép, fiatal asszonyka volt, fekete hajjal és kék szemekkel. Vékonyka volt és elég magas. Lóri majdnem száznyolcvan centis magasságával úgy gondolta, hogy a szomszédnő sem marad el sokkal ettől.

A motorosok vidám legények s leányok voltak, sokat nevettek, énekeltek. Lóránd sem akart kimaradni a vidámságból. A dalokat, legalább nagy részben, ismerte. Ő is velük énekelt, s még a játékokban is szívesen részt vett, amikor hívták. A szomszédnője nem vett részt a legtöbb játékban, inkább a fiatalokat biztatta, amit azok meg is fogadtak.

Aztán, hogy Lóri is inkább visszahúzódó volt, szóba elegyedtek. Jól gondolta, gyergyói volt a motoros társaság. Kiderült, hogy jól összeszokott ismerősök mind. A szép szomszédnőjét, aki nem nagyon vett részt a játékokban, Margitnak szólították a többiek. Úgy szólította hát ő is. Úgy tűnt, valami különleges státust foglal el a motoros bandában, mert mindenki tisztelettel meg egy kicsi kedvességgel beszélt vele. És általában nem voltak vele túlságosan közvetlenek.

– És innen merrefelé fogsz menni?

¹ Paulescu Livia és a lánya, Antonia is, román anyanyelvűek voltak, ezért írom a nevüket is ilyen módon.

Ezt Margit kérdezte.

Lóri a vállát vonogatta.

– Egyelőre Csíkba, onnan dél felé. Önálló vagyok még egy hétig. De teljesen. Akár meg is változtathatom a tervemet, s mehetek másfelé is.

– És azután? Vár valaki?

– A munka. Meg a kislányom.

– Más nincs?

– Dehogynincs. Az anyám.

– Feleség?

– Az nincs. Még nem is volt.

– Akkor honnan a kislány?

– Menyasszonyom volt. De már nincs.

Nem akarta mondani, hogyan vesztette el Liviát. „Ez a nő kedves ugyan, de csak alkalmi ismerős, semmi köze hozzá. Talán nem is akarja, hogy legyen.”

És valóban, Margit nem kérdezett rá, hogy hogy van az, hogy menyasszony már nincs, de kislány az van. Igaz, ha talán tüzetesebben érdeklődött volna, Lóránd akkor se tudott volna bővebbet mondani. Hiszen a bürokratikus aktatologatás Antonia körül még nem csitult el.

Aztán Margit megkérdezte, hogy hogyan akar Csíkba menni? Gyergyón keresztül?

„Igen. Nem akarom elkerülni. Természetesen.”

– És meg is állsz nálunk?

– Csak egy kicsit. Holnap reggel elindulok, s talán néhány órát maradok. Aztán megyek tovább. Csak megnézem előbb az ottani néznivalókat. Mint rendes kiránduló. Ugyebár.

– És miért nem maradsz többet?

– Nincs olyan sok idő. Még máshova is el szeretnék menni. Meg aztán aludnom sincs hol....

– Ó! Az nem nagy nehézség. Aludhatsz nálunk! Három szobánk van, ha nem is a legmodernebbül berendezve, s a legjobb esetben is csak kettőt foglalunk el a gyerekekkel.

Lóri először arra gondolt, hogy Margit ilyen módon akar szállóvendégeket verbuválni, de aztán kénytelen volt ezen a véleményén változtatni. Mert ezután az következett, hogy „fizetni nem kell!”

Nem is nagyon gondolkozott azon, hogy ez miért jó valakinek is, az alkalom egyszeri volt és megismételhetetlen. Nem is lehetett visszautasítani.

Aztán, hogy este lett, még sokat beszélgettek. Megtudta, hogy Margit már férjnél volt egyszer, de kénytelen volt elválni, a két gyermek, (a fiú tizenkettő, a kislány tizennégy éves) pedig a Margit bátyának a gyermekei, aki pillanatnyilag feleségestől külföldön dolgozik. Margit azért vállalhatta el őket, mert ez idő szerint nincs munkája. „Talán lehetne is, de most így alakult” - tette hozzá. Azt nem mondta, hogy mit is dolgozna, ha lehetne. Ugyanígy Lóri se érezte kötelességének, hogy a munkahelyéről beszámoljon.

Másnap délután folytatódott az ismerkedés, amikor is Margit mutatta meg neki a kisváros jellegzetességét, a megnézésre méltó helyeket, s épületeket. Ez alkalommal meggyőződhetett Lóri arról is, hogy Margitot a városban sokan ismerik, s úgy tűnik, mindenkitől nagyjából azt

a tiszteletet kapja meg, mint a motorosoktól is volt alkalma látni. Arra egyelőre nem jött rá, hogy mi is lehet ennek a tiszteletnek a kiváltó oka.

– Pedig ez nagyon egyszerű – mondta Margit, már este, amikor tovább beszélgettek, a két gyermek lefekvése után. – Árvák voltunk, a nagynénénk segített minket, ahogy tudott, s ameddig tudott. De amikor tizenhárom éves lettem, attól kezdve már inkább én segítettem őt. S a bátyám is, Miklós. És még az iskolát is elvégeztük. Pedig sok pityókát kellett ahhoz kiásni! Nézd meg a kezemet, milyen kidolgozott! Bizony, ezen már nem segít semmi bőrpuhító krém. Amit ma már szeretek, s szoktam is használni. De azért a pityókaásástól még ma sem félek!

Lóri itt nem állta meg, hogy végig ne csókolja azt a bizonyos kidolgozott kezet.

Majd Margit valami lemezeket tett fel, s táncoltak is. Még csókolóztak is, meg simogatták egymást. De annál tovább nem akart menni.

– Nem! A gyermekek felébredhetnek, s bejöhetnek! Pedig én is szívesen tenném, elhiheted. Hiszen már ott a találkozón felfigyeltem rád. Már amikor megjelentél. Mint egy herceg, azzal a kicsi zöld autóval. De most kérlek, legyen neked elég ennyi!

Lóri nem erőltette.

Másnap már messze járt. Egy hét múlva már nem is gondolt a szép gyergyószentmiklósi motoroslányra. Új tanév kezdődött, új munka, új felelősség.

Pável Petrovics látogatása

Ezen a világon sok érthetetlen esemény történik. Egyesek ezek közül ártalmatlanok, vagy legalábbis távoliak, mások közvetlenül csattannak az emberek bőrén. Sokszor nem minden ember, hanem csak egyesek bőrén.

Mostanában például az történt, hogy letartóztattak egy, az országba látogató orosz állampolgárt. Illetve, egész pontosan, nem letartóztatták, hanem őrizetbe vették. Pável Petrovics Örgest atomfizikus volt és ekkoriban olyan ötvenes lehetett. A szakmájában nem a legismeretebbek közül való volt, nem is a legsikeresebb. Vád az nem volt. Csak gyanú. Őrizetbe vételhez az is elég.

Pável Petrovics semmiben nem volt kiemelkedő. Végezte a munkáját és várta a nyugdíjazását. Ami el is következett volna, tekintve, hogy fiatal korában meglehetősen nagy radioaktív sugárzás mennyiséget szenvedett el, szakértőnek kérték fel egy atomerőműben bekövetkezett baleset kivizsgálására, amely alkalommal alig tudták az életét megmenteni. Nemzetközi összefogásra volt hozzá szükség.

Ez a mi emberünk tehát semmiben nem tűnt ki különösebben, gyakorlatilag örült, hogy él. Egyedül volt, apja, a híres ideggyógyász nem is olyan régen meghalt. Neki magának felesége nem volt. Néhányan tudni vélték, hogy volt neki felesége régen, nagyon is szép felesége volt, hanem az a nő meghalt egy barlang beomlásánál. Azóta pedig nem nősült meg. Hogy a korral járó kényelmesség volt ennek az oka, vagy nem kívánta különösebben a nőtársaságot, nem tudni. Egyszer valaki kérdezte is, akkor azt felelte (legközelebbi ismerősei közül való volt a kérdező), hogy nem tud elképzelni a világon olyan nőt, aki Vannával felérne.

Eszerint Vannának hívták a feleségét. Ilyen pogány neve volt neki. Méltán, mert az asszonyka a legsötétebb Afrikából való volt. Legalább, így mondta az a bizonyos ismerős, hozzátéve, hogy ez nem volt különleges dolog, mert annak idején a szovjet korszakban sok afrikai diák tanult az orosz egyetemeken. Lehet, hogy ez volt az ismerkedésük alkalma, lehet, hogy más. Ma már nagyon kevesen tudják, s azok hallgatnak, mint a sír.

Hát őrizetbe vették Pável Petrovicsot. Dobrescu Marian, aki valamivel régebben bíró volt, azt mondta, hogy kémkedés gyanúja volt az ok. Marian egyébként sokkal fiatalabb Pávelnél, ezért nem is ismerheti az ő régi élettörténetét. Nem is bocsátkozott találgatásokba, annyit mondott csak, régi forrásaira hivatkozva, hogy egy külföldi állampolgár esetében a kémkedés gyanúja nagyon kényelmes, szinte kézenfekvő, és hogy ilyen esetben Pável még örülhet, hogy nem letartóztatták, csak őrizetbe vették.

Meglehetősen oroszellenes hangulat uralkodott akkoriban az Európai Unióban. Ez a mi országunk meg, szokása szerint, hason csúszott az EU előtt (meg Amerika előtt, meg még sok mindenki előtt, ahol éppen érdeke kívánta). Hogy ezúttal éppen miért, azt sokan tudni vélik, de nem lenne értelmes dolog ilyen találgatásokba belemenni, mert messzire vezetne. És lehet, hogy nem is lenne igazunk.

Hogy az EU-ban miért is volt akkoriban oroszellenes hangulat? Ennek minden valószínűség szerint amerikai nyomásra kellett így történnie. Mással egyszerűen nem is lehet magyarázni ezt a balfékséget, amely nagyon közel áll az öngyilkossághoz.

De ha így van, akkor miért mentek bele a brüsszeli bürokraták? No, egyesek minden bizonnyal eredendő hülyeségből. Hiszen tudvalevő, hogy egyik ország sem a legokosabb embereit küldi az EP-be, mivel azokra otthon is szükség van. Hanem vagy azokat, akiktől otthon szabadulni akar – veszélyes gyakorlat pedig –, vagy azokat, akik menthetetlenül buták, de valami okból,

sokféle ok lehet, kénytelenek őket eltérni a politika bugyraiban. A butaság tudvalevően alapvető emberi jog, de vannak, akik visszaélnék vele.

Nos, azok, akik nem tartoznak a „hülyék” kategóriájába, talán tudhatnak valamit arról, hogy volt egyszer egy Szovjetunió. És hogy az volt akkoriban az ügyeletes ellenség. Ezzel nem is lenne különösebben baj, csak éppen több hibája is van az okoskodásnak.

Először is, a szovjet rendszer nem azonos az orosz néppel. Ellenkezőleg, a szovjet rendszer áldozatai között igen nagy számban voltak orosz emberek.²

Másrészt, adódik talán az a közismert tény, hogy a stabil ellenséget meg kell becsülni. Bizony! Sokszor a hebehurgya barát többet tud ártani, mint a meggondolt ellenség.

Mindezek mellett ráadásul Európa még függ is az oroszoktól. Ami az energiát illeti.

De hát, az ellenségkép igen szívós valami. Hiszen sok háborús filmben még ma is a német a legyőzni való gonosz. Pedig, hol van már Adolf Hitler?

Vagy éppenséggel a magyarokkal szembeni gyanakvás és ellenséges érzés. Ami jó megközelítéssel éppen ezer éves. Hol vannak már azok a nyilak, amelyeket még ma is énekelnek a litániában?

Ám ezeket az ellenségképeket, és esetünkben éppen az orosz, kiválóan fel lehet használni a saját pecsenye sütögetésére.

Nos, ennek a hangulatnak volt szenvedő alanya Pável Petrovics. Persze, volt ő már ennél nehezebb helyzetben is az élete folyamán. Még ne temessük! Ki fogja ő vágni magát ebből is. Ám a kérdés mégis megmarad: ha nem igaz egy szó sem abból, hogy kémkedett volna, mi hát a valódi oka annak, hogy őrizetbe vették?

Pedig nem kémkedett. Ezt a rendőrség emberei, akik eljártak vele szemben, éppen olyan jól tudták, mint ő maga. Hiszen köztudott volt, hogy a politikát messziről elkerülte, közügyekbe bele nem ártotta magát, visszavonultan élt Moszkva közelében levő dácájában, amit még az apjától örökölt.

Mit tudhatott hát olyasmit, amire egyeseknek olyan nagy szüksége volt?

Ha őszinték akarunk lenni, akkor el kell ismerjünk, hogy Pávelnek nem volt éppen rossz sora az őrizetben. Talán külföldi állampolgár volta miatt, vagy esetleg másért, ki tudja? Oroszország végeredményben nagyon nagy és erős ország, illik respektálni. Pável hát ült nyugodtan, egyetlen percig se kételkedve abban, hogy ki fog szabadulni. Persze – kihallgatták. Több-ször is. Amely alkalmak idején feltett kérdésekre készségesen, sőt joviálisan válaszolt. Nincs értelme, hogy a kérdéseket s a rájuk adott válaszokat mind megismételjük. Régi szokása minden hatalom rendőreinek, hogy sokféle, általános, sőt másfelé mutató kérdéseket tesznek fel a delikvensnek, majd egy adott pillanatban minden átmenet nélkül rátérnek arra, ami szerintük lényeges. Hát csak a lényeget mondom el.

– Milyen célból jött az országba? – volt az egyik kérdés. Mire Pável őszintén megmondta, hogy az ismerőseit meglátogatni.

– Kik azok az ismerősök?

Pável Bekehátiékat nevezte meg.

– És mit akar tőlük?

² A rendelkezésemre álló forrás csak a gulagokban meghaltak számát húszmillióra tartja, és ennek a legnagyobb része körülbelül orosz volt. És akkor hol vannak még azok, akikért házhoz ment a CSEKA és akiket nemes egyszerűséggel helyben kivégeztek?

– Semmit. Rég láttam már őket, s most akadt egy kis szabadidő, hát elmehetek hozzájuk. A kislány, hallottam, férjhez is ment azóta. Igaz, én a bátyával voltam inkább jó ismeretségben. A csillagással.

– Bekeháti Miklós már nem csillagász.

– Na, ezt nem tudtam. Annál inkább meg kell őket látogatnom. Nem történt tán valami tragédia?

– Azt nem hiszem. Különb is, itt mi kérdezzük.

Pável a vállát vonogatta. Majd:

– Galambhegyi Mátyást nem akarta meglátogatni?

– Még nem. De később majd igen.

– Na! Ha talán megfogad egy tanácsot, jobb, ha nem látogatja meg! Galambhegyi Sándort ismeri?

– Futólag. Egyszer láttam tán.

– Mit tud róla?

– Németországban van. Valami nagyvárosban. Frankfurt vagy München. Vendéglős.

– Mást nem tud róla?

– Eddig nem.

És így tovább. Harmadnapra ki is engedték. Úgy látszik, mégsem a hipotetikus kémkedés volt a fő problémájuk. Vagy mégis igen, csak egészen máshol keresték, mint azt Pável elképzelte?

Galambhegyi Mátyást pedig természetesen meglátogatta. Hiszen azért jött. Csak így előzetesen letelefonálták a pontos időt, s helyet. Igen bizony, a helyet is. Ki szereti, ha a baráti beszélgetéseit lehallgatják a mobilján, még ha ki van kapcsolva, akkor is? Kirándulni mentek hát, olyan helyre, ahol biztosan nem volt térerő.

Eleinte mindenféle közömbös témákról beszélgettek, csak később tért át Pável a valódi mondanivalójára.

– Na hát, gróf úr!

– Nem vagyok gróf! Sándor örökölte a rangot! Ezt jól tudod te is.

Pável szomorúan ingatta a fejét.

– Pedig gróf vagy.

Mátyás elképedt.

– Ez azt jelenti, hogy...?

– Ez azt. Meghalt szegény. Csak kíméletesen akartam közölni veled.

– Na hát! Nagyon kíméletes voltál. Mikor halt meg? És te mióta tudsz róla?

– Úgy egy hete. Én pedig Kláritól tudom. Elég feldúlt szegény.

– Hát igen. Vajon mi lesz most vele?

– Gondolom, hazajön. De az is lehet, hogy ott marad, s folytatja az üzletet.

– Gondolod, hogy elég esze van hozzá?

– Úgy látszik, hogy te nem jól ismered Klárit. Szép is, okos is.

Klári, akit emlegettek, a Sándor gróf felesége volt, miután Mátyás sokáig szerelmes volt bele. Ám a lány csak úgy tekintette Mátyást, mintha testvére lenne. Régi történet volt, és a jelek szerint Matyinak még most is benne volt a tüske a szívében, amiért annak idején Klári, akit pedig ő mentett meg a halálnál is rosszabbtól, egyszer csak fogta magát és hozzáment Sándorhoz.

Aztán a két férfi megtárgyalta, hogy mi is lenne a jelen helyzetben a teendő, lehet-e Klárinak segíteni valamit, és ő igényli-e egyáltalán azt a segítséget, amit a két férfi nyújtani tud?

– Én azért mégis azt hiszem, hogy haza fog jönni. Legalábbis egy időre. Amíg összeszedi magát lelkileg. De az is lehet, hogy itt is marad.

Ezt Pável mondta. Mert Mátyás igazából még nem nagyon tudott gondolkozni.

– Na de hát, ha egy hete tudod, akkor talán értesíthetél volna!

– Nem lehetett. Az utolsó három napot a rendőrségen töltöttem. Úgy látszik, valakiket nagyon érdekelnek ezek a régebbi történetek. Annyira, hogy még a rendőrséget is mozgósították.

Mátyás elgondolkozott.

– No igen. Azok a régi történetek. De vajon melyik oldaluk érdekli? És kiket? És ha igen, miért most léptek akcióba? Miért nem már eddig?

– Nem tudom. Semmit se tudok, vagy legalábbis nagyon keveset. Talán valami okból nem léphettek, amíg Sándor élt. Én azt hittem, hogy te tudsz valamit.

Most Mátyáson volt a fejrázás sora.

– Én még annyit se tudok. Sándorékkal nem tartottam semmiféle kapcsolatot. Te kell tudjad, hogy miért?!

– Hogyne. Sejtem, legalábbis. Csakhogy most a helyzet teljesen megváltozott. És ezt úgy látszik, mások is tudják. De... Vajon miért érdekli is őket? Hiszen ezek teljességgel magánügyek.

Mátyás megint gondolkozott egy kissé.

– No igen. Én tudom, hogy ezek magánügyek. Te is tudod. Valaki pedig, valahol, ki tudja miket képzel el magában? Én azt mondom, legyünk résen!

– Persze!

Még beszélgettek vagy egy órát, kettőt, teljesen magántermészetű dolgokról, közömbös közös ismerősökről, majd Mátyás elment. Neki sürgősebb volt, mert az unokatestvére halála után most majd biztosan egy csomó tennivaló fog rázúdulni, akár meg tud velük birkózni Klári, akár nem.

Pável még maradt. Leült egy útszéli kőre és gondolkozott. Majd szórakozottan megpróbálta felhívni Bekehátiékat. Géphang szólalt meg a telefonban: „Innen csak sürgősségi segélyhívást lehet indítani! Ismétlem, csak sürgősségi segélyhívást lehet bonyolítani!”

– Na, ennyit a lehallgathatatlan telefonról és a térerő hiányáról! – legyintett egyet és elindult ő is a dolga után – különben, aki olyan nagyon tudni akarja, hogy miről beszélünk, egye fene, tudja meg!

Az öt lovas

A néhai vasút vonalánál hagytam abba. Meg az országútnál, s a rajta szaladgáló minibuszoknál. Mármint, a falu bemutatását. Az állomás épülete még most is áll, csak hogy most éppen laknak benne. Murgu Ionel lakik benne a családjával, akit még most is „állomásfőnök úr”-nak szólítanak. Mint ahogy a levitézlett amerikai elnök is „elnök úr”, egészen élete végéig, hacsak később nem akad valami olyan funkciója, amit már érdemes megemlíteni a megszólítás alkalmával.

Hát Murgu Ionel is ilyen állomásfőnök volt még most is. Persze már semmi köze nem volt a vasúthoz. Faiskola működtetésével próbálkozott, s ez mintha valamit jelentett volna, a megélhetés szempontjából. Amire különben szükség is volt, mert nagy gyermekei voltak Ionelnek. Egy lánya meg egy fia. A lány volt a nagyobb, ezt már abból is észrevehette a felületes szemlélő is, hogy Ionelának keresztelték. Úgy látszik, fiút vártak, s hogy mégis lány lett belőle, ő lett az apuci szeme fénye. Egészen addig, amíg Octavian meg nem született. Ez idő szerint Ionela – szép, magas lány egyébként – éppen harmadéves az egyetemen, ahol valami olyant tanul, amivel a politikában, meg a gazdaságban is lehet érvényesülni. Még ő maga se döntötte el igazából, hogy melyiket fogja választani. Mindkettő iránt vonzódást érez. A fiú, Octavian éppen érettségi előtt áll. Még ő se döntötte el, hogy rendőrtiszt legyen, vagy politikus. Ebben az időben igen megnőtt az árszija a fiatalok körében a rendőrtiszt főiskolának. Alighanem Murgu Octaviannak is arrafelé fog irányulni az élete folytatása.

Amikor a képzeletbeli vándor a falut eléri, az országút balfelől a néhai vasút sínjei mellett vezet. Majd továbbmenve, a vasútvonal kissé jobbra az állomás elé érkezik, majd azután még inkább jobbra, folytatódik két hegy között, elkerülve a falut. Azután mégis elfordul balra, mintha egyenesen egy meredek hegyoldalnak akarna nekimenni.

Az országút eközben folytatódik, majdnem egyenesen előre. Kissé balra talán. Felhág egy kis dombra, annak a másik oldalán pedig lefelé. Azon a ponton, ahol elkezd ereszkedni a domb mögött, jobbra egy utca ágazik ki belőle, az egy rövid távon a dombháton megy, majd leereszkedik két másik lankás domboldal közé.

Az olvasót kérem, bocsássa meg nekem ennyi földrajzi leírását egy helységnek, de ezután talán könnyebben el lehet képzelni a helyszínt a benne lakókkal együtt.

Ott, ahol az országút a domb oldalára kapaszkodik, van a községi tanács épülete, a rendőrség, a kultúrház – ez talán a legrégebbi épület azon a domboldalon, valaha mozi volt – és a falusi orvosi rendelő, Dr. Harsányi Sándor által irányítva.

Ott, ahol a kiágazó utca már a völgybe ereszkedve fut tovább, a baloldali domboldalon (mondottam: lankás) szőlőültetvények futnak fel egészen a domb tetejéig, de talán még annál is tovább. Két nagyobb ültetvény van. Ezeknek szemfüles gazdái a változás után felvásárolták a földeket azoktól a gazdáktól, akik valami okból máshol képzelték el életük folytatását. A két nagy ültetvény a Nagy és a Puskás családoké. Közöttük azért van egy keskeny, körülbelül húsz méter széles sáv, ami nem az ő tulajdonuk. Annak a keskeny sávnak az alsó, tehát az utca felőli részét, nagyjából ötven méter lehet a hossza felfelé, egy vigyázóvári házaspár vásárolta meg, a férfi amolyan mindenhez értő valaki, a Kovács Árpád névre hallgat, a felesége ügyvéd és festőművész, ötöle származik a pénz. Kis faházat is építettek oda. Egy lányuk van, Mária-Krisztina, első éves egyetemista.

A Kovács Árpádék földje után kezdődik a Murgu Ionel faiskolája, ahova az állomásfőnök olyan rendszeresen jár be reggelente, mintha még most is állami hivatalnok lenne.

Még az iskolát nem mondtam. Persze az emberiskolát, nem a gyümölcsfákét. Nos, ahol az országút már lefele ereszkedik a dombról, tehát olyan kétszáz méterre a másiktól, megint van egy elágazás jobbfelé, de az az utca rövid. Zsákutca. Az a neve is. Az állam nyelvén „Strada sacului.” No, ennek az utcának a végén van az iskola épülete. Vagyis, hogy az utca egyenesen az épületnek megy neki. Az újnak. Mert van egy régi és egy új épülete. Az utcán magán mindössze két kert bejárata található, mindkettő jobbfelé, a dombnak fel. A Juhoséké meg a Tóth néniéké. Mindketten természetnek szőlőt és földiepret (Magyarországon számócának nevezik, de a „számóca” szerintem az erdőkben terem a macik nagy örömére, és sokkal kisebb is. Egy biológus barátunk mondta el ezt annak idején és hát ő csak kell tudja!)

Az iskola igazgatói irodája a régi épületben van. Még nem tudható, hogy az új igazgató fog-e majd változtatni ezen. Pillanatnyilag mással van elfoglalva. Vagyis a feje búbjáig eltakarják a papírmunkák. (No, ez úgynevezett költői túlzás, amit nem kell szószerint venni, de komolyan venni... azt azért igen). Végül is; tudta ő azt nagyjából, hogy mi vár rá az igazgatói állásban, de... az eszével tudta. Aztán jött a valóság, a maga durva kíméletlenségével. És amit a tanártársai kényelmességéből, vagy egyéb okokból nem végeztek el, még az is az ő nyakába szakadt. E pillanatban már kezdett arra gondolni, hogy hiszen van ám neki aligazgatója is! De elhessegette a gondolatot, mert meg akarta ismerni az iskolát. Most pedig bejött a pedellus – pedella voltaképpen, mert nő volt, nem más, mint Tóth néni.

– Igazgató úr! A családi orvos szeretne bejönni.

– Igen? És mi kellene neki?

– Ezt nem mondta. De nem olyan fajta, aki kérni szokott.

– Fia, lánya nincs?

– Nincs. Egyedül él.

– Akkor nem bánom! Jöjjön!

Harsányi Sándor ez idő szerint olyan jó ötvenes lehetett. Annak is a második felében. Amúgy, jó kiállású férfiú volt, de azért volt benne valami megmagyarázhatatlan, alig észrevehető fáradságnak kinéző jel. Jelzés. „Én is ilyen leszek az ő korában? Vajon mitől van? Az ülő munkától? Az unalomtól? A hivatással járó gyűrődésektől? Vagy valami mástól?” És valóban, az első pillanatra nem feltűnő vonás, ahogy a doktor bent az igazgatói szobában leült, vagy izegni-mozogni kezdett, mindinkább uralkodóvá kezdett válni.

– Na de hát miről volna szó? Gondolom, nem csak udvariassági látogatásról.

– De bizony arról is. Kíváncsi voltam az új igazgatóra. Hátha talán még meg is tudjuk majd érteni egymást. („Ez az! Magányos! Olyan végzetesen és tökéletesen magányos, hogy az már nem normális!”) De nem csak erről van szó. Ha csak ennyi lenne, akkor megvártam volna a kínálkozó alkalmat, aminek – ugyebár – el kellett volna jönnie. Egy ekkora faluban... De, mint mondtam, más is van. Tanár úr ugyebár történész.

– No igen.

– Akkor helyben vagyunk! Engem is érdekelne, de nem vagyok eléggé művelt hozzá. Most már nem is lehetnék. Az életemnek az a része elmúlt.

– De hát ezt nem lehetne...

– Később, esetleg máskor megbeszélni? Igen, látom, hogy tele van munkával, és még én is! De nem lehet. Sajnos! Tanár úr! A falusiak megint látták az öt lovast!

– Az öt lovast. Igen? Figyelek.

– Na, úgy látom, tanár úr nem tanulmányozta előre a falu különlegességeit. Nem érdekességet mondok, mert ez több annál. Akár intő jelnek tekinthető. Jót mindenesetre nem jelent. A babonás falusiak azt mondják, hogy aki az öt lovast látta, az nemsokára meghal, vagy legalábbis valami szerencsétlenség fogja érni.

– Igen, doktor úr. Helyesen mondta. A babonás falusiak...

– Elnézést tanár úr, hogy a szavába vágok, de ez, amit tetszett most mondani, zsákutcába viszi a beszélgetést.

– Ott vagyunk.

– Jó! Tudom. De sajnálom, nincs kedvem viccelődni. Ha nem hagyja, hogy elmondjam, akkor talán megyek is – a doki ekkor felállt a székéről és menni készült. Egyre jobban látszott rajta, hogy mennyire ideges.

Lóránd megszánta. Íme egy falusi doki, aki a hosszas tartózkodás alatt hasonlatossá vált a pácienseihez. „Talán meg kéne nyugtatni!”

– No! Elnézést! Üljön vissza, doktor úr! Mesélje el az öt lovast! Mondja tovább! Mi nyomja a lelkét?!

– Tehát! Lehet, hogy nem tudok rendesen magyarázni. Az én hibám! Szóval az öt lovas vagy alkonyatkor jelenik meg, vagy hajnalban, amikor már kezd világosodni, de még elég sötét van ahhoz, hogy alig lehessen látni. Néha pedig fényes délben, de akkor éppen ebédidőben, amikor senki nincs kinn az utcán mert ebédelnek, sziesztáznak, vagy ha van valaki, annak befellegzett. Mert ez is a misztikus idők közé tartozik. A nyári rekkenő délidő. Gondoljon Arany János Vörös Rébék-jére! De az igazi ideje az októberi alkonyat. És leginkább nem is a falun keresztül mennek, hanem a falu szélénél, ahol a cigánysor van most. Mert valamikor az nyílt mező volt. És most következik a számomra kellemetlen része! Utánuk, az útkon, ahol elmentek, három napig vércseppeket látnak/találnak az emberek. Régen egyszer elemeztettem is. Emberi vér volt.

– És aki a vércseppeket látja, azt is baleset éri?

– Nem tudom. Mint már mondtam, leginkább a cigánysor környékén jelennek meg. És hát, a cigányok átlagos életkora általában rövidebb a többi emberénél. Ezt minden bizonnyal tetszik tudni!

– Igen. De eddig azt hittem, ez főleg az életmóddal függ össze.

– Ó! ki tudja? Itt minden mindennel összefügg! Miért pont arra a területre telepedtek le a cigányok? Lett volna helyük pedig máshol is...

– Értem. És most is a cigányok látták.

– Ők bizony! Egy cigány ember, harmincnégy éves, meg a lánya, az meg tizenöt. Mint bizony tudja, náluk szokás korán házasodni. No, ez az ember, dolgos férfi, alkalmi munkákat szokott végezni. Néha még nekem is. És most nagyon be van gyulladva. Hogy meg fog halni. Azt se tudom, hogyan nyugtassam meg? És egyáltalán megnyugtassam-e? Nem jobb, ha résen van? És ráadásul meg is szólította.

– Az egyikük?

– Az első. Amelyik elől lovagol. A többiek őt üldözik.

– Értem. És máskor is szokott szólni?

– Nagyon ritkán.

– És most mit mondott?

– A kislányát kérdezte.

– Ezt máskor is szokta?

– Nem. Mindig mást mond. Azért leginkább egy pohár vizet kér. És persze rendszerint nincs kéznél. Akkor nagyon elszomorodik és tovább lovagol, mert a másik négy üldözni kezdi. De azért már emlegette a kislányát. Régen persze.

– És még mit szokott mondani?

A doki a vállát vonogatta.

– Nem tudok mindent. Egyszer, nagyon régen, amikor többen is látták, figyelmeztette az embereket, hogy legyenek jók, mert szörnyű dolgok fognak következni. Ez ezerkilencszáz-tizennégy nyarán volt, talán júniusban, vagy július elején, már nem tudják pontosan. Azt gondolom, tudja tanár úr, hogy mi következett akkor!?

Lóri megrázkódott.

– Ferenc Ferdinánd meggyilkolása. És az Első Világháború.

– No látja!

– Igen. És nem képzelhető el olyan, hogy az Első Világháború kitört, le is zajlott, és a mítosz csak azután keletkezett? Visszamenőleg?

– Lehet. Minden lehet. De élt itt akkor egy ember, nagyon szavahihető ember, ő is azok közül való volt, akik látták, és ő azonnal elmondta a családjának. De igazán csak ennyit lehet tudni.

Az igazgató hümmögött.

– Ez elég különösen hangzik. Hacsak az, aki a mítoszt gyártotta, nem olvasott valaha valami hasonlót. S abból állította össze. És a mostaniak lehetnek egyszerűen fatolvajok is, akik menekülnek. Valaki elől.

– No igen. Ha így darabokra szedjük, külön-külön mindent meg lehet magyarázni. És hát... természetesen tudom, hogy mire tetszik gondolni. Csakhogy: én még nemigen láttam olyan fatolvajt, aki Szerb Antalt olvasna. És különben is! Tudtommal Szerb Antal legkorábban 1933-ban írhatta a Pendragon legendát. Legalábbis így mondja ő maga a regényben. Így hát, ha valaki első lehetett az információ terén, az minimum a mi legendagyártónk lehetett. És inkább az író olvasott vagy hallott valamit, s azt használta fel a regényében. De itt amúgy sem érdekes az elsőbbség kérdése. Itt a falu lakossága fél és hisz valamiben, akár valós eredetű az a félelem, akár olvasmány után keletkezett. És még valami, ami lényeges lehet: mond önnek valamit az 1599-es évszám?

– Hát persze. Báthory Zsigmond és Mihály vajda.

– Helyben vagyunk! És Báthory Endre, akit a sellemberki csata után, futtában, Csíkszentdomokos határában ölt meg Balázs „Ördög” Mihály. Azóta Szentdomokos átkozott falnak számít. Jószerével még ma is...

– Jó! De hogy jön ez ide? Jó messze van az innen!

– Igen, de itt futott el! A falu határában! Miközben négyen üldözték. És a monda szerint kért valakitől egy pohár vizet, de senki nem szánta meg az üldözött fejedelmet. Mind bezárkóztak a házukba. Fényes délben. Állítólag csak egy leány volt, aki megszánta, s beinvitálta magához. És annak kilenc hónapra rá gyermeke született. Egy fiú. De a fejedelmet utolérték az

üldözők, s futott tovább. Az életéért. A végzete ellen. Ami úgy is utolérte. A többi már történelem.

– Hmm! És a lánnyal mi lett?

– Azt bizony megfogták, de kicsúszott a markukból. S valami cigánycsaphoz csatlakozott, akik továbbszöktették. A gyermeket se itt szülte meg, hanem valahol Székelyországban.

– No, itt van egynéhány logikátlanság. Hogy volt az, hogy pap létére gyereke lett? És miért keresi a kislányát, holott az a gyermek fiú volt?

– Nincs itt semmi logikátlanság! Az a gyermek fiú volt, de talán ezt a fejedelem nem tudta. Lehet, hogy nem is őt keresi, hanem az anyát. Az is lány volt még akkor. És hogy pap? Hát nem fordult még elő olyasmi ezerszer is? És abban a korban a cölibátust sem vették még olyan komolyan. Pláne, főurak esetében.

– S akkor én most mit csináljak?

– Semmi különöset. Tartsa nyitva a szemét! És talán nézzen utána a forrásainak!

Lóránd ekkor egy aktacsomóra nézett, mintegy véletlenül. A doki is vette a lapot.

– No, én akkor megyek is, nem zavarom tovább. Esetleg majd máskor beszélünk. De ne vegye félvállról! Ez különös falu. Nem lehetetlen, hogy mi is meg vagyunk átkozva...

„Na, kellett ez nekem?” - morfondírozott Fenyvesi igazgató a doktor távozása után. „Jó helyre cseppentem én is! Nahát! Szerb Antal és Báthory András! Az őt lovas... Vajon itt mindenki olyan bolond, vagy csak az orvosnak ártott meg a hosszú egy helyben ülés?”

Majd kikiáltott a pedellusnak:

– Tóth néni!

Majd egy kis idő elteltével megint.

– Tóth néni! Itt van?

Az idős nő megjelent, olyan hirtelen, mintha egész idő alatt a közelben lett volna, csak a hallgatóság vádját igyekezett volna elkerülni.

– Itt vagyok, direktor úr! Mi tetszik?

– Inkább mi nem tetszik! Mondja, ez a doki normális?

A pedella megsértődött, mintha az igazgató az ő észbeli képességeit vontatná volna kétségbe.

– Hát hogyne lenne normális? Nagyon jó doktor. Pedig...

– Mit pedig?

– Hát pedig egy időben igencsak rájárt a rúd.

– Valami – nőügy?

– Igen. Honnan tetszett tudni?

– Hallottam. Félfüllel. Hogy régen valami barátnője volt neki, aki aztán máshoz ment férjhez. De ez még nem ok arra, hogy olyasmivel foglalkozzon, mint ez az... őt lovas például.

Tóthné sebtében keresztet vetett és csak azután folytatta.

– Ezzel ne tessék viccelni kérem! Ez komoly dolog! Látták is nemrég!

– És ki látta?

– Ez a... Kalányos Gyuszi.

– Nem lehetne azzal a Kalányossal szép csendesen beszélni?

Az asszony megint keresztet vetett, ezúttal nyíltan.

– Azzal mi biztos nem.

– Miért MI nem?

– Azért, mert egy negyedórája sincs, hogy hozták a hírt, hogy összeverekedett valami barátjával a kocsmában, az meg agyonütötte. Éppen, mialatt a doktor úrral tetszett beszélgetni. Na, annak is a szegény lánya! Most árván marad! Nem jó dolog az, ha valaki a lovasokkal beszélget! Nem jó lesz abból! Mert kérem: mi lesz most azzal a leánkával? Persze – férjhez megy. Ha akar. De semmije sem marad, mert az árvának mindenét szétlopkodják. Senki sincs, aki védelmezné! Persze, csak ha ő is megmarad. Mert ő is ott volt. Az Aranka.... Még majd a rendőrt kell hívni! Szégyen! Egyébként itt volt egy nő, a direktor urat kereste.

– Miféle nő?

– Hát olyan... tanárnőféle. Amilyen itt az iskolában szokott lenni.

– És most hol van?

– Elment. Nem tudott tovább várni, zavarni meg nem akart. Azt mondta, később még visszajön.

De a hölgy nem jött vissza. Legalább, akkor nem. Aztán délután lett és Lóri hazament, mert rájött, hogy a kislány már túl sok időt töltött nélküle. „Hej!” - gondolta. „Ilyesmi bizony sokszor fog még megismétlődni! Kellett nekem elvállalnom ezt az állást!”

De hiába morfondírozott, mert már Vigyázóváron se szívesen maradt volna. Túl sok minden emlékeztette Liviára. És a lány halálának körülményeire. „Aztán a bolond rendőrség még engem kérdezgetett! Meg mindenkit, aki nem köthető a kettős öngyilkossághoz, legfeljebb annyiban, hogy az hatalmas úrt hagyott a lelkükben!”

Hát akkor eldöntötte, hogy pályázik. Az édesanyjának nagyjából mindegy volt, hogy hol dédelgeti Antoniát. Annyi már feltétlenül látszott, hogy a két nőnemű lény, idős és gyermek, nagyon kötődik egymáshoz.

Egyelőre persze, csak két szobát béreltek a faluban, abban húzták meg magukat hárman, de később, ha a dolog beválik... no, majd meglátják. Akár el is adhatnak mindent, házat vesznek itt.

Özvegy Fenyvesi Józsefné talán még soha nem látta a fiát olyan nyugodtnak, kiegyensúlyozottnak, mint itt, Barmodon. És mivel szerette a fiát, ő is nyugodt lett és kiegyensúlyozott. Mint még soha, a férje halála óta.

Aki csillagász... volt

Bekeháti Miklósnak valóban megszűnt az állása a csillagvizsgálóban. Ő maga bánta is, meg nem is ezt a presztízsveszteséget, hanem a felesége, ő bizony sajnálta. Igazából Csillában semmi sznobság nem volt, és ok sem volt rá, hogy legyen benne, egy csepp sem. Hiszen Boros Miklósnak volt ő a kisebbik, későn született lánya, a család szeme fénye, és a saját családja is éppen eléggé jó hírnek örvendett. Pedig Csilla még nem is tudta igazából a családja régi történetét. Nem titkolták ugyan előtte, de nem is kérkedtek vele. Azonban egy ilyen régi – majdnem azt mondtam, hogy ősrégi – családnak a tudata is komoly tartást adott minden tagjának, még ha nem is tudott mindenről, ami azokban a régi időkben megesett.

Csilla tehát nem volt sznob, vagy legalábbis ha igen, akkor is csak a társadalmilag/társaságilag elfogadott normák szerinti határon belül. Ellenben a férje állásának megszűntét mint mellőzést fogta fel, ha ugyan nem egyenesen kitolásként. Még tán valamennyi igaza is lehetett benne, hiszen egy félév eltelte után az állást visszaállították. És természetesen nem Bekeháti Miklóst vették fel arra.

Csak hát Miklós nem bánta túlságosan, hogy ezután már matekot fog tanítani egy középiskolában. Az obszervatórium visszafogott csendje után (nem volt az kötelező, de a kollégák iránti tiszteletből betartották) a diákok zsvaja fiatalítólag hatott rá. Pedig még elég fiatal volt anélkül is. Meg szabadidőt is inkább tudott magának csinálni, mint azelőtt. Hát nem bánta.

Ilyen szabad délutánja volt éppen, amikor rég nem látott vendég került belül a kapujukon. Eleinte alig ismerték meg, de aztán annál jobban örültek neki. Pável Petrovicsot mindketten jól ismerték, s szerették is. Miklós főleg azért, mert mint tudományos emberek között, valóban jól passzolt közöttük a szó. Csilla? Nos hát Csilla azért, mert Pali – egy idő után már így nevezték – a rég meghalt nővéréről hozott neki hírt. Igen érdekes hírt méghozzá.

Úgy történt, hogy Tündét, Csilla nővérét, aki egy időben a legszebb nő volt a városban, a férjével együtt meggyilkolták. Ez már régen történt, és maga Tünde is jóval idősebb volt a húgánál. Még ma sem tudja igazából senki, hogy hogyan történt, még kevésbé azt, hogy miért. Nem is derítette ki a rendőrség annak idején, hogy mi történt, pedig elfogták a feltételezett gyilkosokat. De aztán a jog útvesztőiben minden bizonyíték szépen megsemmisült, a gyanúsítottakat pedig el kellett engedni.

No hát, ez után a tragikus esemény után vagy két évvel ismerték meg Pável Petrovicsot, aki akkor elmondta nekik, méghozzá lehetőség szerinti titoktartásra kérve őket, hogy bizony akkor egy nagyon komoly tudóscsoport, orvosok is voltak benne, köztük a Pável apja is, visszahozta valami módon a két embert a klinikai halálból, de cserében bele kellett egyezniük, hogy részt vesznek egy kísérletben. A kísérletben egyébként maga Pável is részt vett.

No hát, amikor a kísérlet befejeződött vagy abbahagyták, már nem lehet tudni, Pável eljött, és elmondott a történetből annyit, amennyit saját belátása szerint nem volt túl veszélyes elmondania. Tünde azután még évekig élt külföldön, míg aztán végül meghalt, talán megint megölték, akkor már véglegesen. És nem volt ott az a különleges orvoscsoport, hogy megint megmentse. Nem volt, mert akkorra már feloszlott. Talán a kísérlet nem váltotta be a reményeiket, talán túl veszélyes lett volna folytatni, nem lehet tudni. Alighanem az utóbbi, mert a csoport több tagja is erőszakos halált halt. Maga Pável is kis híján otthagya a fogát, és utána is még jó darabig bujkált.

Ma már nem jelent senkire különösebb veszélyt, mivel a csoport rég szétoszlott, a kísérletet pedig nincs értelme folytatni. Legalábbis a mostani viszonyok között. Sőt, egyenesen káros lenne.

No hát, Csilla meg ezért szerette Palit.

Így mindketten örültek a ritka vendégnek. Szerveztek is egy félig görbe estét hármásban. Azért félig görbét, mert Pável, valami ismeretlen okból, soha nem ivott semmi alkoholosat. Nem kérdezték, miért, azt gondolták, hogy valószínűleg még a kísérlet idejéből maradt ez a szokása. Lehet, hogy igazuk is volt.

– Az ám, csemetéim! Nehogy azt higgyétek már, hogy én csak a saját szórakoztatásomra utazgatók körbe-körbe a világon! Pedig tehetném, mert nem vagyok szegény ember. De ha csak ennyi lenne, akkor már rég meglátogatnának volna titeket!

A háziak köszönték a kedvességét és várták a folytatást. Mindez természetesen már másnap reggel lett elbeszélve, amikor Miklósék magukhoz tértek.

– Azért jöttem, akár hiszitek, akár nem, mert te, Miklós, elvesztetted az obszervatóriumi állásodat. És most szeretnék komolyan megkérdezni, hogy mi is volt ennek az oka? De az igazi ám!

Csilla Miklóstra nézett, az pedig vissza őrá. Az egyiknek az volt a nézésében, hogy „ugye, megmondtam?” A másiknak pedig ez: „na, ezek szerint igazad volt!” A vendég pedig azt mondta a nézésével: „áhá! Sikerült meglepjelek titeket! Csak azt ne mondjátok majd, hogy nem sejtettetek semmit!” De ő ki is mondta.

– Tehát sejtettétek, hogy valami nincs teljesen rendben a dolog körül. Ahogy ismerlek titeket, az egyiketek ki is mondta. Te lehettél, Csilluka.

– Én hát.

– Oké! Én is így értettem. És mire gondoltál?

– Nem volt nehéz összeadni azt, hogy kettő meg kettő az négy. Ha egyszer naponta látom ezt a sovinszta hullámot, ami itt az országban van... Egy ilyen csillagász, akit Bekeháti Miklós-nak neveznek, nagyon szűrhatja a szemét egy hatalmasságnak. Lehet, hogy már akkor megvolt a kiszemelt utódja is.

– Szóval, te így látod.

– Én így.

– És nem gondoltál esetleg másra? Súlyosabbra?

– Miért? Lehet valami még ennél is súlyosabb?

– Hát igen. Számotokra ez alighanem így van. És így is igaz. A ti szempontotokból. Én meg... lehet, hogy rémeket látok.

– Miféle rémeket?

Pável egy pillanatig hallgatott. Aztán:

– Mindegy. Ha csak én látom azt a rémet, akkor még az is lehet, hogy nem létezik. Semmi értelme nem lenne titeket terhelni a saját rémlátásaimmal! Egyelőre tehát maradjon ez ennyiben. Csak talán... tartástok nyitva a szemeteket! És értesítetek, ha valami fejlemény történik, vagy hasonlót láttok!

– Jó! És hol értesítsünk?

– Jó kérdés! Majd én jelentkezem.

De nem volt szükség az újra jelentkezésre. Mert nem sokkal később újra találkozott Miklóssal. Nem lehet mondani, hogy egyáltalán nem számított rá.

Azon a napon, amelyen Harsányi doktor az öt lovas mítoszáról beszélt, eléggé megijedve méghozzá, tehát mondom, azon a napon még esedékes lett volna egy új tanárnő érkezése is a barmodi iskolába. Ám nem jelentkezett. Se akkor, se másnap. „No, semmi vész”, gondolta magában a fiatal igazgató, „van még elég ideje jelentkezni.” Amúgy is elég elfoglaltsága akadt Lórinak azon a napon, s másnap is. Valaki elköltözött a faluból, sőt igazából két család is, hát üresen maradt egy jókora ház, aminek a felét, vagyis az egyik családnak a lakását kapta meg ő szolgálati lakásnak. A másiknak akkor még nem akadt gazdája. De az is lehet, hogy fenntartották valakinek. Nem nagyon érdekelte őket.

Ezek a szolgálati lakások még akkor épültek, amikor a hőerőmű – Lóránd még nem is ment el az üresen maradt és már omladozni kezdő tornyokig – javában működött. Kellettek a kiszolgáló személyzet számára. Aztán, hogy az erőművet egyik napról a másikra hatalmi szóval leállították, a négy-öt ház üresen maradt. Később egy bank költözött a tornyokba, illetve az egyikbe közülük, de a banknak kevesebb volt az alkalmazottja, hát két ház még akkor is üresen maradt. Általában két család számára épült egy-egy ház. De a bank se maradt meg sokáig, valami történt, valami titokzatos tragédiaféle, ami rendőri, sőt ügyészi nyomozással is járt, országos port vert fel a híre akkoriban, hát mindezek eredményeképpen a bank is elköltözött. A népek nem is nagyon értették, hogy miért is van szükség egy akkora bankra egy olyan helységben, mint Barmod, míg aztán valaki, tán Harsányi Sándor, nem jött a hírrel, hogy nem is közönséges bank akart volna az lenni, hanem a nemzetközi bankvilágnak egy különleges központja, s azért pottyantották le épp Barmodon, mert a munkájukhoz nyugalomra volt szükségük. A történt tragédia (egy kislány meghalt, s a gyanúsított, egy akkor éppen kamaszodó fiú, elmenekült) és főleg annak országos híre persze éppen a kívánt csendet és nyugalmat szüntette meg. Ezek után egészen természetes volt, hogy az a központ azonnal elköltözött onnét.

A lakásokat azután a községtanács kapta meg, gondozásba, az pedig, hogy ne romoljanak a használat hiánya miatt, kiadta az iskola tanárainak, meg annak a falusi értelmiségnek, állatorvos, agrármérnök, pap, rendőr, stb., akik nem voltak elég gazdagok ahhoz, hogy maguk építkezzenek. Vagy nem kívántak ott végleg letelepedni.

Hát aztán így maradt most a lakások közül kettő üresen. Egy rendőr nyugdíjba ment, s városra költözött feleségestől, a másik lakásból pedig egy állatorvos halt meg. Azt mesélték, hogy halálra itta magát, de zavaros történet volt, szerelmi történetről is regéltek, amely szerint egy frigid feleség és egy olyan helybeli szépség között lett háromszög az állatorvos részvételével, amely valószínűvé tett egy ilyenformán rejtett öngyilkosságot. Bizony épp elég ilyen történet azon a vidéken a kommunista időkben. Épp csak hogy ezúttal a tragédia már az új szelek fújdogálása idején esett. Az állatorvos felesége patikus volt, a neve is az volt, a férje halála után városra költözött. Ott aztán ő is meghalt, de erről már tudott a mi Lórinak, mert jól ismerték egymást.

Hát ezúttal a két lakás közül kapta meg az egyiket a tanácstól. Még választhatott is a kettő között és ő a rendőr lakását választotta. Igaz, hogy az jobban le volt lakva, mint a másik, a berendezése is primitívebb volt, de a Patikus Erzsébet halála nyomasztó emlékeket ébresztett benne, s azt semmiképpen nem akarta, hogy az anyja, s főleg a kis Antonia, egy olyan házban lakjon, amely ilyen tragédia emlékével terhes.

Volt tehát hősünknek délutánonként épp elég dolga, s ez volt az oka annak, hogy nem várta meg az iskolában az új tanárnő érkezését.

Igazából nem csinált nagy ügyet a költözésből, vagy legalábbis nem szándékozott azt tenni, gondolván, hogy majd később eldöntik az édesanyjával, megveszik-e a lakást, vagy tovább állnak egy házzal. Semmi sem kötötte őket Barmodhoz, hacsak a Patikus Erzsébet emléke

nem, ami viszont egy negatív kötődés volt, hisz egy kettős tragédia szele sötétítette. Hiszen Patikus Erzsébet és Paulescu Livia együtt lettek öngyilkosok.

Másnap tehát szereztek egy embert – Tóth néni szerezte –, aki egynéhány bútort elhozott Vigyázóvárról, s körülbelül ugyanannyit egy másik városból, a másik, szomszédos megyéből. Egyelőre ennyiből állt a költözködés. Megegyezve egymással, hogy: „na majd egy év múlva meglátjuk!”

Ez a két délután tehát bútortologatással telt el, amit a kis Antonia élvezett a legjobban, hogy lám a nagymami meg a tati hogy erőlködnek az ő kedvéért. Antonia különben is nagyon élvezte az egész költözködést, még jobban az új helyet. Itt jókora udvar, sőt kert is volt, lehetett benne szaladgálni, lepkéket hajkurászni. Még egy cica is került, „aki” nem értett semmi más nyelven, csak románul. Persze, a rendőrök macskája volt. De a kislány nagyon büszke volt, hogy az anyanyelvén szólhat a macskához és az megérti. Amikor akarja. Ahogy ugyebár a macskák szokták.

Lóránd igazgató ragaszkodott ahhoz, hogy Paulescu Antonia ne felejtse el a meghalt édesanyja anyanyelvét.

Aztán harmadnapon mégiscsak megjelent az új tanárnő, aki azzal a meglepő kijelentéssel mutatkozott be, hogy ő a „cseremis”. Amit Lóri egyből meg is fejtett oly módon, hogy a hölgy nem lehet más, mint az új angoltanárnő. Vagyis a csere miss.

De nem ez volt az egyetlen meglepő a személyében, hanem az, hogy a cseremis nem volt más, mint az a Margit nevű fiatal nő, akivel a motorostalálkozó alkalmával ismerkedett meg a Bucsin tetőn. És akivel olyan furcsán, felemásan alakult az ismeretsége Gyergyószentmiklóson.

– De hiszen éppen ez volt az oka annak, hogy mostanáig nem jelentkeztem. Nem nagyon bíztam benne, hogy nem fogsz-e neheztelni azért... Tudod? Azért.

– Hát igen. Nem ismerhettél eddig. Akár még azt is gondolhattad, hogy haragudni fogok. De hát nincs miért haragudnom. Általában azt ember nem haragudhat azért, ami nem történt meg. Sokkal inkább az ellenkezőjéért.

Margit erre kissé elpirult és beharapta az alsó ajkát meglepetésében. Ő eleve azzal készült, hogy valami módon érzékelteti, amit az elmúlt alkalommal nem sikerült befejezni, azt most akár folytathatják most, talán háborítatlanul. Na de, egy ilyen válasza hogy lehetne ilyesmit akár még csak éreztetni is? Megpróbálta hát a beszélgetést másfelé terelni. Elmondta, hogy tudja ő, egy ilyen kis iskolában a tanárok rendszerint több tárgyat is tanítanak, őt tehát nem csak angol tanításra lehet használni, hanem másra is, magyarra, franciára például.

Amire aztán Lóránd kedvesen, de elmondta, hogy az iskola biz’ nem is olyan kicsi, nyolc osztályos komoly általános iskola, magyar és román osztályokkal, hát van elég tanuló, aki angolt tanulhat.

– Ha vállalod a román osztályokat is.

– Boldogulok – felelte erre Margit, bár kicsit bizonytalan hangon, mivel Gyergyó nem a kiváló román tudásáról nevezetes.

Aztán, hogy lement a beszélgetés hivatalos része, az élet mindennapjaira terelődött a szó. Hogy hol lehetséges lakni (erre Margitnak határozott elképzelése volt „innen ered a családom! Csak persze már rég elszármaztunk innen”). És hogy milyen is ez a falu? „De hisz innen származol!” „No, de mondtam, hogy elszármaztunk már régen.” „No, akkor akár tehetnének egy sétát, hogy megismerd!”

Egyelőre persze mindössze annyiból állt a séta, hogy hazakísérte Margitot, lássa, hogy hol talált magának lakást. Igen, Puskáséknak mindig van kiadó szobájuk, akár több is, egyelőre ott fog lakni. A sétát pedig másnapra beszélték meg, ha nem lesz valami zivataros idő, ami errefelé előfordulhat, s olyankor jobb nem kimenni a házból.

De nem lett zivatar.

Így aztán ki is sétáltak messze a falu környékére, olyan helyre, ahol már csak a falu régi tornya látszott. A régi templom tornya volt az, ma református templom, régen természetesen katolikus volt.

– Látod, innen csak ez az egy torony látható! És ez mindig is így volt. Valahogy úgy alakultak az építkezések az idők folyamán, hogy erről a pontról mindig csak ez az egy torony látszik. Pedig voltak építkezések időközben, ezt elhiheted.

Ezt Margit mondta, és Lóránd nem állhatta meg, hogy rá ne kérdezzen, miért?

– Nem tudom. Így alakult. Lehet, hogy szentségtörésnek tekintették volna a népek, ha eléje építkeznek. Látod, itt van az a hely! Gyere, ülünk le ide!

„Az a bizonyos hely” egy nagyjából kör alakú terület volt, olyan nagyjából tíz méter sugarú, ott nem nőtt fű. Lóri arra gondolt, hogy ha oda leül, összevissza szurkálják majd a kövek. Lehet, hogy ki is lyukad majd.

– Na gyere! Ne félj! Aki velem van, az nyugodtan ideülhet. Nem szúrják és nem piszkolódik!

„Egy kísérletet megér!”

És valóban, a föld, amire ült, puha volt, szinte kényelmes. Semmi sem szúrt, bogarak elkerülték.

– Aki veled van? Miért? Ki vagy te végeredményben?

– De hát már mondtam! Én vagyok a cseremis.

– Jó! És ezért jár neked a falu részéről ez a kiváltság, hogy nem szúr és csíp semmi? És a kísérődet sem? Miért?

– Nem tudom. Azt mondtam, hogy valahonnan innen származik a családom. De, hogy miért van ez a kiváltság, azt senki nem mondta. Ellenkezőleg! Szigorúan megtiltották, hogy érdeklődjek. Csak annyit mondtak el, hogy ez nem tart örökké. Egyszer majd megszűnik egyik pillanatról a másikra és onnan tudni fogom, hogy letértem a helyes útról. És akkor sem jön vissza, ha a helyes útra visszatalálnék. Akkor a családnak egy másik tagja fog majd ebben a kedvezményben részesülni. Lehet, hogy majd a később megszülető fiam vagy lányom. Nem tudom. De most még egyelőre így van. Na! Szúr, csíp valami? Vagy kemény a föld?

„Nem. Egyik sem” - válaszolta az igazgató.

– Akkor jól van. Ez azt jelenti, hogy jó ember vagy, és nyugodtan lehetek veled, bármilyen helyzetben és formában. Nem te vagy az a kiválasztott rossz, akit a föld nem kedvel. Akkor szeretnék veled itt és most szeretkezni!

– Itt? Délben? És ha meglát valaki?

– Ki? Az erdőből az őzek?

– Dehogyan! De úgy tudom, hogy itt van egy cigánytelep.

– Ó! hát tudsz róla? A cigányok tudják, hogy amikor én itt vagyok, akkor ne közelítsenek. Vagy látsz vagy egyet is? Még ha véletlenül errefelé kellene jöjjön valaki, még akkor is tisztelettel elfordulna. Ide csak akkor jönne, ha én kérnék segítséget. Ám akkor egy perc alatt itt teremne az egész telep.

De amikor ezt mondta Margit, akkor már majdnem teljesen le volt vetkőzve. És Lóránd is azt vette észre, hogy gyorsan vetkőzik. Hogy hova tűntek a ruháik, azt nem látta, csak egyszer nem voltak sehol.

Így még nem szerettek senkit. És még nem is szerette egyiküket se senki. Pedig Lóránd... utólag... visszaemlékezett Liviára. De még vele se érezte azt a teljességet, mint ekkor Margittal. „Pedig Margitnak is volt egy férje is, akitől elvált.”

– Igen drágám, volt. De ezek szerint ő is a jó emberek közül való volt. Mert elfogadta ez a föld.

– Vele is voltál már itt?

– Soha! Senkivel. Csak most. Veled.

„Végeredményben a hölgyekre nézve nem kötelező az, hogy mindig és minden körülmények között igazat kell mondani” - gondolta Lóri. Abban a pillanatban valami jókorát szúrt a derekába. És a szeretkezés közben is érezte, hogy lanyhul. Ugyanakkor egy nagyon gyors, sötét, lilásszürke felhő úszott át az égen. A közeli erdőben is vészjósló suttogás kelt.

– Mi történt?

– Nem tudom. Valószínűleg valami rosszra gondoltál velem kapcsolatban. Ez figyelmeztetés volt. Na gyere, menjünk!

Akkor már a ruháik is ott voltak, előkészítve, szépen összehajtva, készen arra, hogy felvegyék őket.

Mire a faluba értek, már zuhogott az eső.

– Látod? – mondta kedvesen Margit –, amikor legközelebb odamegyünk, előtte légy szíves, készülj fel! Lelkileg. Hogy ne legyenek rólam sötét gondolataid!

– Hát lehetséges még egyszer odamenni? – kérdezte Lóránd. Még csak alig jöttek el, máris visszavágyott arra a helyre.

– Hát hogyan lehetne! Te az Istent olyan kegyetlennek képezed, mint aki már egy gondolatért is büntet? Már mondtam, ez figyelmeztetés volt. Nem több, csak figyelmeztetés. Na, én itt bemegyek. Te pedig vedd fel a nyúl cipőt, mert megázol. Bár lehet, hogy mindjárt vége is az egésznek. Ő, az aki ezt csinálta, mindössze azt akarta elérni, hogy MOST menjünk el onnét. Ki tudja, miféle emléket sértettél meg gondolatban? Kinek az emlékét? Na, szervusz! Aludj jól!

Ám jó alvásról szó sem lehetett. Alighogy a fejét lehajtotta, a fiatal igazgatóban kergetőzni kezdtek a közelmúlt emlékei. Amiket Harsányi doki mondott az öt lovasról, meg a falusiak babonás tiszteltéről az üldözött iránt, a messziről látható templomtoronyról – valóban, még a hőerőmű hűtőtornyai sem látszottak onnan, persze, mert a domb eltakarja. Igen, de a cigánytelep házikói sem, pedig azokat nem takarja semmi. Csak a nagy fű meg néhány bokor. Mindezek mellett újra érezte a Margit érzéki testét is. „Jaj, de kár volt arra gondolni!”

Mindezek kavaroztak benne, és már valósággal látta is az üldözött lovagot, ahogy megáll egy kis időre és egy pohár vizet kér az aratómunkásoktól, de azok nem adnak neki.

Aztán megint ott volt, azon a helyen, de most meglátta azt is, amire először nem figyelt. Hogy az egész terület teljesen körbe volt kerítve apró piros virágokkal. Meg mert volna esküdni arra, hogy azok igazából nem virágok, hanem vér. Az üldözöttnek a vére.

Nyögve ébredt. Az édesanyja állt az ágya mellett és aggódva figyelte a vergődését.

– Megsütött nagyon a nap, fiam. Holnap jó lesz, ha inkább pihensz. Egész nap. Aztán, ha nem leszel jobban, akkor majd áthívjuk Harsányit!

„Csak azt ne!” - gondolta még magában, aztán megint elaludt. És most már valóban megszűntek a lidércnyomásos álmai.

Másnap aztán vidáman, kipihenten ébredt. Eszébe is jutott egyből a tegnapi nap, s annak eseményei. És természetesen az éjszaka, ami azt követte.

„No de Báthory András?” Csóválta a fejét. Majd kikereste a térképen a sellenberki csata színhelyét. „Biz’ az Szeben mellett van.” Aztán kikereste Csíkszentdomokost. „No, az meg a székelység szélén van, de a csata színhelyéről, Szentdomokos felé menekülni, Barmodon keresztül, csak akkor lehetséges, ha a menekülő egy háromszöget ír le. Ez pedig soha egyetlen menekülőnek sem állt érdekében. Talán a legjobb lesz, ha előveszi Szamosközyt! Ő ugyan szintén olyan elfogult volt, mint általában a történészek, de legalább a nyilvánvaló tényeket nem ferdítette el mert, kortárs lévén, azokat mindenki látta. Ez a nap péntek volt, az utolsó nyugodtabb nap az iskolakezdést közvetlenül megelőző örültekháza előtt. Éppen megfelelő volt tehát egy kis bűvárkodásra.

Az erdélyi kora-újkor nevezetes krónikása aztán némi választ csillantott meg a kérdéseire. Ráadásul olyan szépen, olyan szemet gyönyörködtetően írt, hogy az olvasó teljesen belefeledkezett.

Megtudta hát belőle azt, hogy András, bíboros-fejedelem huszonnyolc éves volt a halála idején. Az a film tehát, amely Mihai Viteazul nevét viselte címként, és amelyben a fejedelem szerepét Kovács György játszotta, legalábbis ezen tekintetben, nem egyéb történelemhamisításnál. És úgy tűnik, hogy a havaselvi vajda sem volt éppen olyan „vitéz” és gáncsnélküli lovag, amilyennek ma beállítják. Abból a szoborból például, amelyet nemrég Nagyváradon a főtérré állítottak, szintén igen kevés igaz. Leginkább csak a lova feneke. És, hogy miért nem vitéz? Hát azért, mert nyílt harcban nem boldogult csak a nála sokkal kisebb csapatok ellen és a nála sokkal felkészületlenebb ellenféllel szemben. Mint az a szegény pap is, akinek rémálmában se kellett a fejedelmi süveg, csakis fenyegetés hatására fogadta azt el. És még így is volt annak a bizonyos sellenberki csatának egy olyan pillanata – már a vége felé pedig –, amikor az erdélyiek győzelme vetült előre. Vagy talán éppen ez mutatja a vajda hadvezéri nagyságát? Fenyvesi igazgató nem tudta eldönteni, ő maga soha nem lévén katona. Ennek tehát utána kéne olvasni.

Az viszont minden kétséget kizár, hogy Mihai vajda igen ravasz ember volt. Nem hiába kupeckedett fiatalkorában! Hát az ellenség altatásának igen nagy mestere is volt. A krónikás erre vonatkozólag egy levélrészletet is közöl. Szó szerint ezt: *„És hogy András bíboros fejedelemnek ne lehessen kétsége hűségemet illetőleg, Petrasku fiamat feleségemmel együtt kész vagyok elküldeni tuszul hozzá, Erdélybe, ha megfelelő őrizetükről gondoskodik, hogy minden erőszak ellenében is biztonságban és bántatlanságban maradhassanak. Közben a bíboros taníttassa meg fiamat a latin írás mesteriségére, és a méltóságuk követelte egyéb szükségleteikről is gondoskodják....”*

Mindezt, és másokat is, akkor írta a vajda, amikor Erdélyből egy jót harapott már, csak éppen a követjárások akkori körülményessége folytán a fejedelem még nem értesülhetett. De írt ő különbekeztet is. Mert amikor András fejedelem végül már értesült az országba való betörésről,

akkor megint levelet írt neki, amely levélben olyan pirulva szégyenkezik, hogy micsoda csúfakat terjesztenek róla³, mint a szűzlány, akinek az ártatlanságában kételkednek.

A levél, az mindenesetre levél, tehát dokumentum. Amit éppen meg lehet hamisítani, de nem érdemes. Mert akkoriban, kortársak lévén, elég sokan tudhattak róla.

Mindezt elolvastva, Lóránd lehetségesnek vélte, hogy talán az ilyesmi is a hadvezérek erényei közé tartozik. „Végül is lehetséges!”

Ám arról, ami igazán érdekelte, vagyis a menekülés útvonaláról csak nagyon bizonytalanul írt a krónikás. Annyit azért mindenesetre megemlít, hogy nem egyenes úton menekült a vesztes fejedelem, hanem néhol kerülővel. És azt is megjegyzi, hogy egy helyen három napot késlekedett, és hogy talán ez okozta a veszét is.

Ennyi! Nem több. Aztán az a kerülő, az a késedelem lehetett éppen Barmod határában is?⁴ Ki tudja? Elvileg lehetséges. A nép között mindenesetre nagyon erősen él ez a tudat.

Ilyen olvasgatással, jegyzeteléssel telt el ez a nap. De nem jutott dülőre az őt érdeklő kérdésben. Kiment hát, igaz, már estefelé, hogy megsétálja magát. Mivel pedig eddig még nem járt arra, elhatározta, hogy szemügyre veszi a régi hőerőmű tornyait.

Álltak még, a fizikai integritásukkal nem volt baj. Persze csúfak voltak, festetlenek, kopott le róluk a malter, de egyelőre még látszott, hogy pár évvel azelőtt – több mint tíz volt biz az – valami igényes bankközpont dolgozott az egyikben.

„De nini! Most éppen bement egy ember az egyik toronyba!” Lóránd nem tudta mire vélni a dolgot. Ő úgy tudta, hogy mindkét torony teljesen kihalt. „No ez valami csavargó lehet, aki ott keres menedéket. Hisz végül is este van már. Vagy legalább mindjárt az lesz!”

De az az ember valahogy nem nézett ki csavargónak. Igaz, hogy a ruháját messziről nem lehetett látni, de a mozgása semmi esetre se vallott valami lerobbant szerencsétlenre. Ahhoz túl egyenes volt a tartása. A járása pedig éppenséggel katonás.

„No, majd utánanézek, ha ráérek.” De tudta, hogy mostantól fogva aligha fog ráérni. Legfeljebb kérdezősködhethet majd. Ha lesz kitől.

³ „Úgy veszem észre, szerencsétlennak születtem, ha a bíboros fejedelem még esküvel megpecsételt szavaimnak sem tud hitelt adni, bár híveinek egész táborából aligha lehet bárki is hűségesebb és szolgálatára mindenben készebb embere, mint én. Valóban, milyen hálátlan, minden emberségből, istenfélelmemből és vallásosságomból kivetkőzött teremtes volnék, ha Erdélyt, amely engem mindig atyai jóindulattal ölelt át, ha Zsigmond fejedelmet, aki a török torkából ragadott ki, és ha az ország többi polgárát, akik annak idején, száműzött koromban szíves vendégszeretettel tartottak, ápoltak, védelmeztek, lelkemből valaha is ki tudnám vetni, és akár jó, akár rossz sorsomban rám pazarolt jószágukat nem viszonzánám méltóképpen!...”

⁴ Ez természetesen az író fantáziájának a terméke. A valóságban András fejedelem ha tett is kitérőket, azok sokkal kisebbek voltak, semhogy érintsék a hipotetikus Barmod határát. A késlekedés pedig éppenséggel Udvarhelynél történt. Tehát a kerülőkkel nem esik egybe.

Két szomszédvár

Nagyéknál csendesen folyt az élet. Igazából faluhelyen ez az életvitel számított normálisnak. Amennyiben Nagy János főképpen a gazdaságával törődött, s az életnek az a része, amelyet intellektuálisnak szoktak nevezni, másodlagos jelentőségű volt számára. Természetesen nem lehetne őt műveletlennek nevezni, de az a humán kultúra, amelyet általánosságban a műveltséggel szoktak összetéveszteni, pedig inkább csak jólétesültség, nem vonzotta különösebben. Vagyis leginkább talán úgy lehetne jellemezni, hogy mentes volt a sznobságtól. Meg a magamutogatástól is. Igaz, ezek már csak a korához sem illettek volna. Vagyis megállapodott ötvenes férfiú volt. Zsókával, a feleségével jól megfértek, felnőtt Gábor fiukat tartották az egyetemen. Gábor ugyan Zsókának semmiféle rokona nem volt, de azért éppen úgy törődött a gondjával-bajával, mintha a valódi anyja lett volna.

A két szőlősgazdaság, a Puskáséké és a Nagyéké, elég régen rivalizált egymással. Ezt ugyan mindketten tagadták volna, ha valaki egyenesen rákérdez, ám az igazság mégis ez volt. Ez a rivalizálás egyébként komoly előnyükre szolgált. Így nőtték ki magukat a falu első gazdáivá, nem is egészen húsz év alatt.

Kettőjük közül Puskás Ferenc volt a bennszülött. Neki már a nagyapja is itt élt, aki ugyan még nem szőlősgazda volt, csak amolyan egyszerű falusi ember, egy nem túl nagy, valójában kisbirtokkal. Hogy az idők rendre változtak, az eredetileg nyolc holdas birtokból (plusz még öt hold erdő, amit a Ferenc anyjának a nevére írtak annak idején) a kommunista uralom alatt mind egyre kisebb lett. Először az erdő ment el, vagyis dehogy ment, vették, valami mondvascsinált ürüggyel. Azután maga a megélhetést biztosító kisbirtok lett mindegyre kisebb. A nyolc holdból hat lett, majd egy kierőszakolt birtokcsere révén öt és fél. Majd pedig, a birtok teljes hosszában levágtak egy sávot, ahol utat jelöltek ki. Majd jött a kollektíva, s nem maradt csak a ház, és valami három vagy négy sor a szőlőből. Meg a Puskásné virágoskertje, amit fel is kellett áldozni, legalábbis részben, mert élni azért csak kellett valamiből.

Ferenc hát ebbe nőtt bele. Majd jött a változás és valamennyit visszakaptak. Nem akkorát és nem is azt, ami volt, de Ferenc – amikor született, sok gyereket kereszteltek Ferencnek a Puskás famíliából, tán azt várták tőlük, hogy belőlük is sztárfutballista lesz, ki tudja – szorgalmas volt, hát még vett is hozzá.

Érdekes módon, a Nagy János gazdakarrierje teljesen eltért a másik gazdáétól. Valami, nem is egészen húsz év előtt egyszer csak megjelent a faluban. Nem beszélt arról, hogy ki- és miféle. Nem is tudták, hacsak a hivatalos „szervek” nem. Mert azért azok tudni szokták az ilyesmit. Megvett egy jó darab földet, s elvette Varga Terézt a Gábor fiával együtt.

A két asszony, Puskásné és Nagyné, még jó barátságba is keveredett. Együtt sétáltak a faluban, és ha nem jött volna a bankközpont, akkor azok a séták tán még ma is folytatódna. De a bank jött, majd történt egy s más, szintén a bank személyzete környezetében, olyasmi, amit rendőr s ügyész nyomozgatott, s egy alkalommal a tanúnak jelentkező két asszonyt egy este valami ismeretlen emberek úgy összeverték, hogy mindketten sánták maradtak. Csak éppen-hogy egyik a jobb, másik pedig a bal lábára. Úgy látszik, Nagyné, vagyis Teréz kapta a nagyobb adagot, mert néhány, egy-két év elmúltával bele is halt a kiállott ütlegekbe.

Időközben jelent meg Zsóka a faluban, s eleinte csak együtt élt Jánossal, később pedig össze is házasodtak.

Azóta már megint elmúlt egy idő, Gábor most utolsó éves az egyetemen. Vagyis, hogy... mesterizik, ahogyan ezt manapság mondják.

Hát, ahogy mondtam, rivalizált a két gazdaság. Persze, amikor összetalálkoztak, akkor csak Feri és Jani voltak egymásnak. És még jól el is voltak együtt.

Ebben az évben, amikor történetünk játszódik, ősz elején még hozzá, a legszebb munkaidőben egyébként, olyan kora délután csengetett valaki a Nagyék kapuján. Az a csengő a Zsóka hatására lett meg, mivel azelőtt Nagy János azt mondta, jó, ha bárki bejöhet a kapun (nappal! mert azért éjszaka zárták, meg kutya is voltak), hátha dolgozni akar. De Zsóka addig erős-ködött, hogy hát a kaput úgysem lehet látni a házból, meg jöhet valaki rossz szándékkal is, hogy csak felszerelték. Pedig maga Zsóka is úgy került oda annak idején, hogy napszámosnak jelentkezett. Vagy tán éppen azért kellett most a csengő? Ki tudja?

A csengő tehát csengett, s Nagy János uram fel kellett tápázkodjon a délutáni szundikálásból, hogy meglássa, ki is akarja éppen most meglátogatni. Aztán amint meglátta – még elég messziről – sejteni kezdte, hogy ennek a látogatásnak nem fog örülni.

– Hát maga mit keres itt? Mintha mondtam volna, hogy erre ne jöjjön többé!

A másik, a kapun kívül, a vállát vonogatta.

– Nem tőlem függött.

– Na jó! Ne mondhasa senki, hogy elküldtem. Jöjjön be. Különben is kíváncsi vagyok, hogy most meg mivel akarja szédíteni a feleségemet?

– Semmivel. Magához jöttem.

– Na! Egye fene!

János tehát kinyitotta a kaput, s a meglehetősen hívatlan látogató bejött.

Dobrescu Marian különös figura volt. Igazából jóképű legény lett volna, s mivel már jól túl volt a harmincon, valami megállapodottság-féle látszott az arcán, ami első látásra szimpatikussá tette a nők szemében. Utolsó ittléte idején Zsókát is környékezte, akkor, amikor még hivatalosan nem volt a János felesége, bár már évek óta együtt laktak. Akkor János túrte egy darabig, de aztán elfogyott a türelem, és Mariant egyszerűen átdobta a kerítésen. Az affér mindenek ellenére mégis pozitív hozadékkal zárult, mert a két ember, akik igazán nagyon szerették egymást, végre elhatározta a házasságot. Ez volt az ok, amiért János azt kérdezte, hogy „most” mivel fogja szédíteni a feleségét.

– Na, ki vele! Mi az ábra? – kérdezte már odabent a házban.

– Látszik, hogy nem nagyon érdekli az, ami a birtok határán kívül esik – replikázott erre Marian. – Akkor talán elmondom, hogy miért is jöttem. Egy fél éve körülbelül én látom el a községi tanácsnál a titkári feladatokat.

– Hát azt meg hogy?

– A legegyszerűbben. Vizsgáztam és felvettek.

– Ezt még értem. De miért pont ide akart jönni, ahol egyszer már...

– Csúfos véget értem. Ezt akarta mondani, igaz?

– Igen. És csak remélni tudom, hogy nem Zsókához akart közelebb lenni.

Marian a fejét rázta.

– Nem az az idő már elmúlt. No! Nincs nekem szerencsém a nőknél!

– Talán azért, mert egy kissé különleges módon akarja megközelíteni őket – tűnődött a gazda.

– Mindegy. Azért volna itt valami.

– Na! Tán csak nem a Cohen örökséget akarják visszavenni tőle?

– Nem. Természetesen. Viszont jelentkezett nálunk egy fiatal nő. Németországból jön. Ő keresi. Magát is, meg a feleségét is. Nagyon művelt, nagyon stílusos, de... nem akarok senkit megsérteni, de azt hiszem, cigány.

A „cigány” szó hallatára János meglepetéssel nyitotta nagyra a szemét.

– Ejha! Csak nem a Galambhegyi gróf felesége?

– De bizony igen. Illetve az özvegye.

– Sándor meghalt?

– Az meg. És most itt van ez a fiatal és szép özvegy, illetve itt lesz és magukat keresi. Pontosabban a feleségét.

A gazda még nem tért egészen magához a meglepetésből.

– No! És Zsóka most éppen nincs itthon.

– Nem olyan sürgős. Csak holnapra ígérte. De...

– Mi de?

– Valami nincs rendben körül a nő körül. Olyan... mesterséges.

– Jaj, kedves uram! Ne jöjjön most ezzel a dumával! Látott már egyáltalán németországi embert közről?

– Láttam. Ez nem olyan.

– Mindegy! Természetesen jöjjön Klárka! Mondja meg neki, hogy jöjjön!

– Oké! Aztán nekem ne szóljanak utólag semmit. Valami nemjót érzek. Nem tudom, hogy mit, de valami nemjót.

– Ne ijesztgessen! Majd csak megbirkózunk vele. Ha akarja, kísérje el, mikor jön. Látja, neki lehet udvarolni. Özvegy.

Marian megborzongott az ajánlatra.

– Én? Dehogy! Nem akarok én rosszat magamnak! De maguknak se! Abból már kigyógyultam. Akkor mennék is!

Ezzel sietve távozott, mintha az emlegetett Klári máris ott volna, s udvarolni kellene neki.

János pedig elgondolkozva rázogatta a fejét. Igen elgondolkozott. „Itt van ugyebár ez a minden hájjal megkent Marian. Komoly tudással, műveltséggel. Bíró is volt. Az alvilágba is bekukkantott, hát ismeri az életet. Hát akkor miért rázza a hideg annak a szegény nőnek már az említésére is? Belekeveredett volna valamibe az a lány?”

Aztán a kapuból mégis visszafordult Marian.

– Az ám, a legfontosabbat majdnem elfeledtem. Keresik, Nagy úr!

– Ez hivatalos?

– Félig. Valaki keresi magát, őt pedig mi keressük.

– Na! Tartsunk sort! Ki keres engem?

– Egy Kalapos László nevű férfi. Ismeri?

– Ismerem. De nagyon rég nem láttam. Van tán húsz éve is. És őt meg ki keresi? A község-háza?

– Neem! De erről sajnos nem beszélhetek.

– Aha! Az... I. Sz. Hivatalosan?

– Mondjuk. De úgy tudom, hogy nem mint bűnözőt.

Marian román anyanyelvű volt, és román környezetben is szocializálódott, de amellett kiválóan beszélt magyarul is. Az egyetlen mód, ahogy el lehetett dönteni azt, hogy eredetileg nem magyar, az volt, hogy igyekezett nagyon szabatosan, közérthetően beszélni. Emiatt aztán néha kereste a szavakat.

– Hát ennél többet nem mondhatok, mert nem akarok bajba kerülni. De ha véletlenül tudja, hogy hol tartózkodik... talán megmondhatná.

Nagy János megint csak ingatta a fejét.

– Az utolsó értesülésem az volt, hogy elment az országból.

– Az tényleg régi lehet, mert azóta többször is visszajött. Furcsa élete van neki.

– Furcsa ez az egész világ!

A hatalmas, medve-termetű gazda itt sóhajtott egyet, mintha nagy súly nyomta volna a lelkét egészen addig a pillanatig. Amitől csak most szabadult volna meg, hogy kimondta a Kalapos Lászlóra vonatkozó információját. Marian nem lepődött meg ezen. Az önkormányzat már régen tisztában volt a Nagy János múltjával. De nem beszéltek róla. Ha neki úgy jó, hogy ne mondja el, rajtuk ne múljon!

Az... I. Sz. igazi nevét mindenki tudja. Itt most talán nem érdemes leírni, csak talán annyit, hogy az állami információs szolgálat névnek a rövidítése. Amely szintén nem a valódi neve a szervezetnek. De nem is lényeges, hiszen ez a szerv csak a kirakata a többi, rajta kívül működő kémközpontoknak.

Minden országnak több titkosszolgálat is van. Ennek a miénknek például, az utolsó értesülésem szerint, öt is volt. Amelyek közül ez az említett valóban csak a kirakat volt. Vagy mondjuk: a közönségszolgálat. A többit nem reklámozta senki. Talán azóta már változtak is. Egybeolvadtak vagy fiadzottak, igény szerint. Így hát mi sem tömjük vele az agyunkat a továbbiakban, hisz úgylis csak arra jó, hogy ha valakinek sürgős feljelenitenivalója van, hát legyen, hol megtehesse. De mondjuk, ez sem igaz. Mert úgy tűnik, hogy nálunk egyre több olyan hely alakul ki, ahol fel lehet jelenteni valakit. Valakit, akire haragszunk. Mert ez a lényeg. Hogy haragszunk az illetőre. És ezért volt olyan fontos Mariannak az a kijelentése, hogy Kalapos Lászlót nem bűnözőként tartják számon. Ebből lehet kikövetkeztetni, hogy rá MÉG nem haragszik senki. Ami persze egyáltalán nem garancia arra, hogy ez az állapot egy fél perc elmúltával még aktuális marad.

A Puskásék rezidenciája mindinkább egy főhadiszálláshoz kezdett hasonlítani. A hátsó traktusban, amelyet nagyobb munkák idején a napszámosok elszállásolására használtak, lassan már annyian laktak, hogy kezdett megtelni. Ilyen napszámosok számára épített épület természetesen Nagyéknál is volt, de ők valamilyen okból szigorúan csak arra használták, amire szolgált. Erre Zsóka, de még előtte Teréz is szigorúan vigyázott. Lehet ugyan, hogy nem is lett volna szükség akkora vigyázásra, mert János szerette a rendet maga körül és eszébe nem jutott volna valamit másra használni, mint amire készült.

Ágnes asszony nem volt ilyen aggályos. Ezért aztán a hátsó épületben a szobákat kiadták. Nem mindig és nem éppen bárkinek, de azért általában nem állt teljesen üresen az épület. Ez jó kis plusz jövedelmet is jelentett, meg esetenként társaságot is. Dobrescu Marian például ezúttal már második alkalommal lakott ott. Igaz ugyan, hogy az első alkalom egy kissé

furcsán végződött, de ahhoz aztán se Puskás Ferencnek, se Ágnesnek semmi köze nem volt. Mindenki maga alakítja a sorsát, és ha valakinek úgy tetszik, hogy a más feleségének kezd el kurizálni, hát jó, ha számít a következményekre. Amely azon alkalommal a kerítés fölötti kirepülést jelentette. Nagykéknél természetesen. És ahhoz mint mondtam, Puskáséknak semmi közük nem volt.

Most más a helyzet. Marian a faluban dolgozik, megbecsült munkát végez és úgy tűnik, semmi okot nem készül adni arra, hogy a múltkori jelenet megismétlődjön.

Marianon kívül ezúttal egy fiatal tanárnő lakott még a hátsó épületben, sőt lehet, hogy még jönnek ketten. Szintén fiatalok és szintén tanárnők. Lehet, hogy idővel bővíteni is szükséges lesz azt az épületet! Ez a két fiatal tanárnő azonban ezúttal még nem jelent meg. Csak bejelentették, hogy jönnek. Majd. Ott volt már ezzel szemben egy másik fiatal nő. Ez Mariannak volt a protezsáltja, bár lehetett rajta látni, hogy mindig húzza a száját, valahányszor a nevét kiejti. Gábor Klári pedig nagyon szép nő volt. Lehetett ekkor valami huszonnyolc, tán huszonkilenc éves. Németországból jött, mert meghalt a férje, aki ott vendéglős volt. Maga Klári erdélyi származás volt, érthető, hogy ugyanide jött vissza.

Aztán várják még a fiatal Galambhegyi grófot is – na, annak felvitte az Isten a dolgát, nem csak a grófi címet örökölte a meghalt unokatestvérétől, hanem a vagyon egy részét is.

Még talán a volt csillagászt is ide fogják várni, meg még valami orosz is, egy atomfizikust.

Ha ezek az emberek mind állandó kapcsolatban álltak volna egymással, senki se mosta volna le róluk a gyanút, hogy összeesküvés részesei. De, bár a legtöbben ismerősei voltak egymásnak, a kapcsolatuk több mint tíz évvel ezelőtt megszakadt. Azelőtt se volt valami szoros. Öszeesküvésről tehát nem lehetett szó.

Azért örültek, amikor régi ismerősként reggel találkoztak a társalgóban. Illetve Mariant nem ismerték. A legtöbben legalábbis. Kissé csodálkoztak is, hogy így összejöttek.

– Hát akkor itt vagyunk! Mindenki más okból – jelentette ki Pável Petrovics, amikor ő is megérkezett. De ezt a „más okból”-t azért úgy hangsúlyozta, hogy érteni lehetett még hozzá a „hiszem, ha látom”-ot. Aztán Klárral természetesen oroszul kezdtek el beszélgetni, nem sokat, csak éppen annyit, hogy a fiatal nő érzékelje, nem feledkezett meg arról, hogy ő jól érti a nyelvet. Klári ezen eleinte csodálkozott, sőt egy kicsit kelletlenül is válaszolgatott, hiszen nem éppen a legkellemesebb emlékei voltak arról az időről, amit azon a moszkvai klinikán töltött, mint beteg. De a Pável kedvességének nem lehetett ellenállni.

A másik kedves ember természetesen Marian volt. Olyan behízsgó tudott lenni, főleg a nőknél, hogy mindenkit egyből levett a lábáról. Azaz hogy... nem mindegyik hölgy esetében volt ilyen. Pap Margithoz például ritkán szólt. És olyankor is inkább vakkantott, mint egy kutya. Azért úgy nézett ki, hogy Margit nem haragszik ezért. De hát végül is Margit valóban nem tartozott a régi ismerősök közé.

A közös dolgokat a lakók általában a reggelinél beszélték meg, aztán szétszéledtek. Néha Marian még a reggeli után odacsatlakozott egyikükhöz-másikukhoz és röviden, külön is beszélt még vele. Mint ahogy ezúttal például Bekeháti Miklóst szemelte ki magának.

– Mostanában nem vágysz már vissza a csillagvizsgálóba?

– Dehogyanis – nevette el magát a másik. – Ki szeret állandóan éjszaka dolgozni? És Csillának sem mindegy, hogy mikor vagyok otthon.

Marian is elmosolyodott.

– Na igen. Ezt megértem. De, ha úgy alakulna, azért még helyt tudnál állni?

– Persze! Amit az ember egyszer tudott, abba hamar belejön megint.

– No! Azért, mert volna itt valami, amit jó lenne, ha átnéznél!

– Gondoltam, hogy nem csak nyaralni hívsz! Mi lenne az?

Marian ekkor egy jókora iratcsomót vett elő a táskájából, s átnyújtotta.

– Igen. Jól sejtet. Bizony, itt dolgozni is kell.

– Remélem, a többieknek is – vicsorgott kelletlenül Miklós.

– Nyugodj meg! Neked a kellemesebbje jut a munkának. Akkor megnézed?

– Mikorra kell?

– A lényeg ma estére. Az „aprólék” aszerint, hogy mit találsz. Ha érdekes, akkor bizony neki kell ülni keményen! Ha érdektelen, akkor elhagyjuk a többit.

Miklós tehát belenézett.

– Ez nem mind csillagászati anyag!

– Igaz. De te tudsz annyi fizikát, hogy megértsd.

Miklós a fejét ingatta.

– A csoda tudja! Ez itt például – és mutatta – tiszta elméleti fizika. Eddig – egy lapra mutatott – értem. Ettől kezdve viszont a következtetések nekem már teljesen újak. Nem tudom egyből követni. Ez meg itt csak éppen hogy kiindul az elméleti fizikából, de később egészen elmegy a legújabb informatikába.

– Nem baj! Azért természetesen sokkal jobb, ha megérted legalább a lényegét, de ha nem... most keressük Kalapos Lacit.

– De hát egyáltalán mi ez? Mibe cseppentem én bele? Feltalálók klubjába?

– Majdnem.

– Még csak egyet: ki válogatta ki ehhez az egészhez az embereket?

– Leginkább én. Azért persze jó, ha tudod, hogy más csoportok is működnek majd, akikkel kölcsönösen ellenőrzitek egymás munkáit.

– És nem lesz hézag attól, hogy mind csupa magyar embert válogattál ide?

– Remélem, nem. Jó az, ha a dolgozók minél jobban megértik egymást.

– Oké! És mire is megy ki tulajdonképpen ez az egész munka?

– Hmmm... Na látod, ezt sajnos nem mondhatom meg. Még.

„Azért furcsa” dűnnyögött még Miklós elmenőben. „Fene látott ilyen csoportot: fizikusok, történészek és nyelvtanárnők! Meg még ki tudja, hogy kik?”

De senkitől nem kapott választ. Nem is volt válasz akkor még.

Változnak a dolgok

Akkoriban már lecsengőben volt a székely autonómiáért vívott, igazából már a kezdet kezdetétől vesztesre álló harc. Mint az amerikai indiánok harca az elrabolt területeikért, ez is főként állandó visszavonulásokból állt. Még az is elképzelhető, hogy valakik valahol, éppen úgy időzítették az egész eseménysort, hogy azok az emberek, csoportok mindenképpen magukra maradjanak, senki nekik segítséget nyújtani ne legyen képes. Végül is volt már olyan a történelem folyamán, hogy ellenérdekelt csoportok szabadságharcokat robbantottak ki, amelyeket aztán könnyűszerrel visszaszorítottak. Aztán néha úgy alakult a történelem menete, hogy mégiscsak szükség lett a valamikori szabadságharcosokra, néha meg úgy, hogy azok a harcok teljességgel elmerültek a világ nagy süllyesztőjében. Még jó szerencse, hogy a székelyek – mások által sunyiban előrehozott – szabadságharca legalább vértelen volt. Eddig még.

Fenyvesi Lóránd, történelmet tanító, s jól képzett tanár mindezt tudta. Nem is várt semmi jót, csak sajnálta azokat a szegény idealistákat, akik még reménykedtek valamiben. Azért, ha megkérték, segített, útmutatással, megjelenésével a különböző tüntetéseken, vagy éppen az aláírásával akkor, amikor lehetett. De tudta, hogy az eredmény a végén igencsak vérszegény lesz. Mindezt el is mondta Margitnak akkor, amikor az órák közti szünetben, vagy nagyrítkán más alkalommal is, találkoztak.

Mert újabban elég ritkán találkoztak. Neki is sok volt a dolga – sehogy se tudott még rájönni arra, hogyan lehet az igazgatási munkát időtakarékosan végezni – és Margitnak is, aki az egész iskolában elvállalta az angoltanítást.

Akkor meg, amikor néha mégis csak találkoztak és sikerült kettesben maradniuk is, vagy a nő nem volt kész az intimitásra, vagy egyéb bajok miatt kellett azt elhalasztani. Azért egyszer mégis csak kimentek arra a különleges helyre, de akkor is, Margitot annyira összeszurkálták az éles kövek, hogy jobbnak látták gyorsan felkerekedni és hazamenni.

Mondhatta volna ugyan erre Lóri, hogy „Nahát! Most meg neked vannak ártalmas gondolataid?”, de nem mondta. Szegény Margit anélkül is annyira teli volt félelemmel és egyéb stresszel, hogy jobbnak látta hallgatni. Ehelyett akkor, amikor hazaért, elkezdte azt a régi fejedelmi menekülést újra tanulmányozni. De most már nem csupán az útvonalat, hanem azokat a kapcsolódó (és nem kapcsolódó) dokumentumokat is, amelyeket a legutolsó alkalommal nem nézett meg.

Olyan korabeli és későbbi iratok voltak ezek, amelyeket részint büntudat, részint kegyelet által ostromozott emberek vetettek papírra, s úgy maradtak meg aztán az írások a késői évszázadok számára. Egy részüket már azelőtt is olvasta, hiszen az egyetemen kézzől kézre jártak. Diáktársak hozták-vitték őket, nem a tanáraik elé valók voltak, de némelyikben akadt olyan információ is, ami nem volt meg azokban, amiket az egyetemen tanítottak. Olyan is volt, amit buliba hozott el egy messziről jött srác, s ott olvasott el nekik, s tanulták meg ők könyv nélkül, mint valami verset. Aminthogy éppenséggel vers is akadt köztük.

Székelyek írták a verset, olyanok, akik bánták iszonyú bűnüket, hogy felkent uralkodót és főpapot öltek meg a falujuk határában.

És volt mindenféle. Amit nem lehetett meghatottság nélkül olvasni, és olyan is, amit szemétnél egyébnek nevezni nem lehetett.

„De hát akkor mi is az igazság? Vajon járt-e erre valóban is a sors és gyilkosok üldözte fejedelem? Vajon valóban kért egy pohár vizet, és vajon elzárkóztak előle a falubeliek? Hogy egyedül egy cigánylány szánta meg a bujdosót, s adott neki, nem csak vizet, hanem amellest a

saját, addig érintetlen testét is? És mi az igazság az átokból? Van-e, létezik-e átokverte út Sellemberktől Csíkszentdomokosig, amelyen végigmenni felér egy Canossa-járással? És tényleg Barmod mellett vezet el az az út?

És mi lett a cigánylánnyal? Igaz, hogy még sokáig bolyongott erdőn-mezőn, növekvő terhével, míg végül gyergyói favágók szánták meg, s vitték magukkal szolgálonak? Ki tudja ezt ma már? Hanem az a kopár terület – ma sem nő rajta fű – az igaz. És körötte a piros virágok, mintha valóban vércseppek volnának, az is igaz. És azok a „vércseppek” talán ott vannak, végig az út mentén ma is, virágok formájában...”

Végül belealudt az olvasásba.

Aztán álmodott is mindenféle nyomasztó álmokat, amelyekben mind ő maga volt a fejedelem, akit halálra üldöznek a gyilkosok. És Margit volt a cigánylány, aki a testét adta a halálra szánt uralkodónak, mivelhogy más nem volt neki, amit adjon.

Jókora koppanásra ébredt. Beillett volna csattanásnak is.

Vajon mi lehetett? Kinézett az ablakon, s látta, hogy erős szél rázza a fákat, kergeti a sárga faleveleket a két elhagyatott torony felé. „De vajon igazán elhagyatottak?” Most is, már másodszor, látni vélte, hogy ember tart a két torony közül az egyikbe. Be is lépett, s akkor egy pillanatra világosság szűrődött ki azon a kopott, rendetlen ajtón át.

„Kopott? Rendetlen?” Lóri most először jött rá, hogy a rendetlen külső alighanem csak álca, mert lám, a fényt például tökéletesen elszigeteli. „No, majd alkalomadtán megnézem én azt a tornyot!”

A felhős eget ekkor villám hasította ketté, majd hatalmas csattanás következett. „Valami effélére ébredhettem fel!”

Az eső is zuhogni kezdett, mint ahogy az ilyenkor lenni szokott. Lóri fázósan a szekrényhez botorkált és felvett valami pulóverfélért, mert a zuhogó esőt látva valóságosan fázni kezdett.

Ugyanakkor határozottan érezte, hogy álmában, abban az utolsó pillanatban sikerült rájönnie arra a rejtélyre, amely az egész történetet körülveszi. Pedig a csattanás hatására és a hirtelen ébredéssel azonnal el is felejtette. De azért élt benne a tudat, hogy kitalálta, és ha egyszer sikerült, másodszor is rá fog jönni.

Reggel persze jöttek a napi teendők, iskolai gondok, s egész délutánig elfelejtette az éjszaka látottakat. „De mit keresett ott az az ember, méghozzá éppen ilyenkor, zivatar kitörése előtt? És ki lehetett? Valami csavargó, aki ott keresett menedéket? Na, ha az volt, akkor biztos, hogy nem először járt arra, mert még a fényforrás is elő volt készítve számára. Hogy aztán ő maga rendezte így el, vagy társa is volt neki, azt ki tudja? És érdemes-e tudni egyáltalán?”

Nagyjából így morfondírozott az igazgató, amikor hazafelé menet a sáros gödröket kerülgette, s arról menten az éjszakai zivatar jutott eszébe. És, fűzte tovább a gondolatait, vajon kitől lehetne valamivel többet megtudni azokról a tornyokról? Hirtelenében senki sem jutott eszébe, akitől információt szerezhetne, a dokit, Harsányit kivéve. Igaz ugyan, hogy mintha Dobrescu Mariant is látta volna messziről, néhány napnak előtte, s róla tudta is, hogy szereti mindenbe beleütni az orrát, de egyrészt nem volt biztos abban, hogy igazán őt látta-e, másrészt pedig, és ez a másrészt volt az erősebb ok, nem szívesen fordult volna hozzá. Túlságosan emlékeztette a Livia öngyilkosságára. Nem tudta, nem is volt honnét tudja, hogy Mariannak volt-e valami köze a menyasszonya halálához, de valahogy mindig kellemetlen érzés támadt benne, ahányszor arra az emberre gondolt.

„Hát akkor a doki!” - döntötte el magában.

– Nagy Jani! Az a szőlősgazda – felelte a körorvos. – Ő valamikor elég intenzíven foglalkozott helytörténettel. Én inkább csak a falusiak babonáit tartom számon.

– Na de az a torony?

– Arról meg nem szívesen beszélek! Ami elmúlt, elmúlt. Nem lehet visszahozni, de nem is szeretném. Fiatal voltam, valamennyire felelőtlen is. Persze nem orvosi értelemben! – javította ki magát mindjárt. – De neked mindenképpen Janihoz kellene fordulni, ha valami érdeklegest akarsz megtudni a hely történetéről!

Ekkor már október volt, és ez nemcsak azt jelentette, hogy jóval több eső esett, mint addig, hanem azt is, hogy Lóri akkorra már eléggé jól ismert mindenkit, aki Barmodon számított. A legtöbbjével tegeződött is.

– No igen. A fejedelem. Tudom, hogy a nép azt tartja, erre vezetett el az utolsó útja – mondta János. – Csakhogy én még semmiféle dokumentumot nem láttam erről. Viszont a nép között valóban nagyon tartja magát. Valamikor én is foglalkoztam ilyesmivel, de inkább Bocskai érdekelt. Látod, ő egy valóban érdekes ember lehetett. És értékes is.

– Az ám, de akkor mit mondasz az öt lovas mítoszáról?

– Amit te. Mítosz.

– Hogyne! És a tornyokba mitikus lények járkálnak ki-be. Főleg persze éjszaka.

– Ó! a tornyok? Na látod, erről a feleségemet kellene kérdezd inkább! Ő ott volt. Nem nagyon sokáig, de ott volt.

Lóri nagy szemeket meresztett a csodálkozástól.

– Igen, valóban ott voltam. Ott volt a munkahelyem. Valami két évig én voltam a bankközpont igazgatója. Voltaképpen egészen a fiam tragédiájáig. Nem tudom, hogy mit tudsz erről.

– Valamennyit. Tudtam, hogy volt ott bankközpont, és ha volt, igazgatója is kellett legyen. A srác tragédiájáról is hallottam, autista volt, ugye? De valahogy nem hoztam kapcsolatba veled ezt az egészet.

– Mondd ki nyugodtan, nem gondoltad volna, hogy egy ilyen loncsos gazdasszony lett volna valaha az elegáns igazgatónő. Pedig látod, így volt. Már rég nem sért. Voltaképpen soha nem is bántott. Sokra tartom a mostani helyzetemet. És te valószínűleg nem ismered azt az életet, amit a két dátum, a bankközpont megszűnése és a Jani általi alkalmazásom között éltem. Ha ismernéd, nem csodálkoznál. Na de: a tornyok! Annak idején nagyon jól voltak megépítve. Még az elhanyagoltság se tudta tönkretenni őket. Aztán jöttünk mi, és új értelmet adtunk neki. Ez igazából az akkori férjemnek volt az érdeme. Mindenesetre a belső terét teljesen újjá varázsolták, méghozzá úgy, hogy kívülről semmi sem látszik rajta. És a minősége se olyan, mint a köznép számára történő építkezésnek. És mindezekhez még gyorsan is készült.

Aztán fel kellett adni. Hivatalosan azért, mert nagyon magunkra vontuk az itteni nép figyelmét. De én mást is gyanítok. Azt, hogy megszűnt az az ok, ami a létét indokolta. És ennek semmi köze se a fiam tragédiájához, se pedig a nép figyelméhez. De, hogy mi volt az ok, ami akkor megszűnt, azt ne kérdezd, mert nem tudom. Akkor se tudtam, és most se tudom. Még csak nem is sejtem. Róbert előttem is hétpecsétes titokként kezelte. Jani egyszer megpróbált utánajárni, de semmit sem ért el.

Lóri elmosolyodott.

– Miért? Jani talán nyomozó?

Zsóka hallgatott egy sort. Aztán azt mondta:

– Nem. Gazdaember. Mint látod is.

De ennek a kijelentésnek meglehetősen hamis mellékszöngéje volt. Úgy tűnik, hogy erről Zsóka nem tudott hazudni. Pedig azt minden nő tud. Nincs is igazából egyéb védekező eszközük a társadalomban, mint a hazudni tudás. De ezúttal csődöt mondott. Vagy talán Lóri volt nagyon jó megfigyelő?

– És mit tudsz erről a mostani ki-be járkálásról? – kérdezte az igazgató nagy sokára.

– Tudni? Semmit. Sejteni? Valamit. Talán valakik bevették oda magukat, nem is biztos, hogy jó ügyben járók, és ott tanyáznak, amikor éppen nincs más dolguk. De János is látta már azt a járkálást. Egy időben ki is akarta kutatni, de aztán letett róla. De létezni létezik. És nem valószínű, hogy a pap-fejedelem feltámadt volna, és ő nyitogatná azt az ajtót. Ami különben egy nagyon masszív ajtó. Még betörni is csak igen nehezen lehetne. Talán neked lenne kedved utánajárni?

– Lenne hát. Tőlem egyenesen rálátni a toronyra. Kicsit messze van ugyan, de rálátok.

– Hát persze! Elfelejtettem, hogy te ott laksz. Azokban a házakban.

– Ott bizony! Méghozzá az emeleten.

– Nahát, ha éppen akarsz, én biztosítalak. Ma este megfelel? – Ezt már János mondta. Illetve kérdezte.

– Ó! sajnos, nem azért ne feledjétek, hogy a legszebb iskolaidőben vagyunk! Ilyenkor sok a dolog. De várjunk! Ma kedd van. Pénteken nem lesz jó?

János a vállát vonogatta.

– Majd úgy intézem, hogy jó legyen!

Az epigonok hadjárata

Az az olvasó, aki valamennyire járatos az ógörög mitológiában, az tudja, vagy legalábbis sejti, hogy mi is lehetett az az epigonok hadjárata. Nos, voltaképpen valamelyik nagy ciklushoz, a Tébai ciklushoz, vagy az Argonautákhoz kötődik, már nem vagyok biztos benne, és gyakorlatilag az előző hadjáratban részt vett hősök utódai által indított hadjáratot jelenti, miután az előző nem járt valami nagy sikerrel. (Talán mégsem az Argonautákról van szó).

Akárhogy is legyen, ez idő szerint Pável Petrovicsnak éppen elégszer jutottak eszébe azok az epigonok. És erre igen jó oka is volt. Mostanában ugyanis nap nap után üldögéltek együtt Bekeháti Miklóssal és arról a régi időről beszélgettek, amikor egyikük, természetesen Pável, mert ő volt ott korban, hogy lehetősége lett legyen, különleges események befolyásolásában vett részt. És éppen ezekről az eseményekről kellett volna most valamiféle beszámoló-félét összehozni. Persze nem nagyon akart menni, hiszen Miklós még gyermek volt akkoriban, Pável viszont részt vett ugyan az eseményekben, de körülbelül úgy, mint a sofőr az autó irányításában. És most láss csodát! A sofőrt odatették, hogy gyártson le egy autót. Persze meg tudná tenni – talán –, ha minden alkatrészt megkap hozzá, ám azt már csak ne kívánja senki, hogy ő maga tervezze meg és gyártsa is le azokat az alkatrészeket!

Miklós éppen ellenkezőleg. Ő ugyanis, hogy a hasonlatunknál maradjunk, nagyon jól tudta, hogy nagyjából mitől is megy majd az az autó, és azt is tudta, hogy hol található az az üzemanyag, amitől majd menni fog, hanem arról alig volt valami halvány fogalma, hogy hogyan lehet azt az üzemanyagot kinyerni.

Mindenesetre az egész üggyhöz szükséges lett volna egy koordinátor. Egy olyan ember vagy csoport, aki vagy amely legalább nagyjából ismeri annak a projektnek a lényegét.

Nagyon jó szó ez, hogy „projekt”. Azért jó, mert ha egyszerűen azt mondom, hogy terv, az vígan jelenthet akár valami ködös, felelőtlen tervezetést is, de ezúttal távolról sem valami ilyesmiről volt szó. Jól kidolgozott ütemterv is tartozott – volna – az egyszerű tudományos, sőt technikai részhez, és igazából semmi sem volt, amire ne gondoltak volna. Csak éppen hogy az egész, úgy ahogy volt, megvalósíthatatlan. De hiszen éppen azért vannak itt együtt, hogy mint a kotló a csirkét a tojásból, kiköltsék a gyakorlatot a tervből. Hogy egyelőre még nem is tudják, hogyan? Ez nem jelent szinte semmit.

Kicsit furcsállották azért mégis, hogy a koordinátor egy jogász, Dobrescu Marian személyében, de röviden napirendre tértek fölötte. Marian közvetlen, behízeltgően kedves stílusa győzött. Belátták, hogy így jó, és sikerrel kecsegtet.

– Energia! Igazából tele van vele az egész kozmosz. Még több is van belőle, mint amennyi szükséges. Ha sikerül megcsapolni, akkor az lesz a legnagyobb gondunk, hogy hogy sikerül majd időben megállítani. Vagy csökkenteni. Egyszóval kordában tartani.

Ezt Miklós mondta. Amire Pável válaszolt.

– Annak idején ezt meg tudták tenni. De egy egész csoport foglalkozott a problémával. Mert ne feledjük, hogy bármikor előadódhat egy ilyen vagy olyan anomália, és akkor vagy lecsökken, vagy veszélyesen megugrik az energiatermelés.

– És annak idején mit tett az a bizonyos csoport, ha ilyesmi előadódott?

Ezt Marian kérdezte közbe.

– No hát természetesen közbelépett. Megvoltak rá a módszerek. De én nem ismertem azokat. Nekem különben is más volt a feladatom. Az ember és energianyaláb közötti kölcsönhatást ellenőriztem, esetenként jeleztem is a csoport felé, ha valami zűr adódott.

– És ők mit tettek akkor?

– Hááát... Amit kellett. Amire éppen abban a pillanatban szükség volt. Általában fékeztek az energianyaláb áramlását.

– Hogyan?

– Azt ők tudják. Nem az én dolgom volt.

– És te mit tudsz? – Marian ezúttal Miklós felé irányozta a kérdést.

– Én? Semmit. Ott se voltam. De hisz tudod, hány éves vagyok. És ezelőtt tizenegynéhány évvel ugyanannyival voltam fiatalabb. Na látod, ezért nem hiszem én egyetlen percre sem, hogy most valamiképpen is sikerrel járhatunk. Egyszerűen nincs meg a hozzá szükséges szellemi kapacitás.

– Miért? Akkor megvolt?

Megint Pável szólt bele:

– De hiszen az egész világ legnagyobb tudósaiból verbuválhattunk! És megvolt hozzá a szükséges pénz is! Emlékszem, volt egy kínai exobiológus...

– Mi volt a neve?

– Ki emlékszik már rá? Akkor se tudtam megjegyezni. Valami olyan: „Kint csak csont csüng”-féle. Nem tudom. Tudod, milyenek a kínai nevek...

Marian az egész beszélgetés ideje alatt szorgalmasan jegyzetelt. Amellett lehet, hogy még a telefonja is felvételre volt állítva a zsebében.

– Na de mit is csinált az a kínai exobiológus?

– Na hát, ő például az emberi test ellenállását mérte állandóan. A kozmikus sugárzással szemben. De nem csak mérte, hanem igyekezett befolyásolni is. Erősíteni. És amikor már az se ment, akkor robottestbe táplálta be létező emberek teljes tudatát. Valósággal megkettőzött embereket. Engem is...

Itt az orosz elhallgatott, mintha az, amit mondani akart, annyira személyes lett volna, hogy nagyon nehezeire esett volna kimondani. És valóban eltorzult az arca és elhallgatott.

Marian megint megszólalt:

– Kérlek, most nincs helye a szégyenlősködésnek! Sem a meghatódásnak.

– Jó! Hát, ha tudni akarod, így halt meg a feleségem. Az én géptestemmel együtt. Mert így hívtuk ezeket a duplikátokat. Géptest.

– És milyenek voltak a haláluk körülményei?

– Nem tudom. Azután már, ez érthető, nem kommunikáltam a géptestemmel. De... szóval ilyesmiket csinált az a kínai. És még így is...

– Még így is mi?

– Még így, a tenger pénz, a világ legnagyobb koponyái segítségével is, erősen hiszem, szinte meg vagyok győződve arról, hogy az egész nem ment volna külső segítség nélkül. Na! Én nem tudom, hogy ki és mivel bízott meg téged, és mit fizet neked ezért, de határozott véle-

ményem, hogy hagyni kéne az egészet! Kicsik vagyunk mi hozzá! Tudod, mi ez? Megalománia! A jól ismert megalománia!

– Oké! Ez a te véleményed. Meghallgattam. Meg is értem. De én, egyedül, csak azt tehetem, amivel meg vagyok bízva. Már mondtam! Mások is vannak. Az egész országban. És ők minket ellenőriznek, mi meg majd, a magunk idejében, őket. Ez így működik. Vagy így nem működik.

De ezt már csak halkán tette hozzá. Vagy hitt a tervben, vagy még ő sem.

Aztán megint átdolgozott napok következtek. Most azonban már Klári is csatlakozott hozzájuk harmadiknak. Ő a pénzvilágot képviselte. Ám ez a képviselő csak olyan volt, mint amikor a gyermekek hosszú deszkákból és tíz kiló szegből repülőgépet építenek. Mindenben hasonlít az igazira, csak éppen arra nem lehet rávenni, hogy repüljön. Ott a tudás kevés hozzá, itt meg a pénz. Mert igaz ugyan, hogy Klári eladott Bajorországban egy jól menő vendéglőt, de az, amit kapott belőle, édeskevés volt egy ilyen tervnek még a megindításához is. Pedig nagyon igyekezett szegény! Hiszen a Sándor halála óta ez a projekt volt az első dolog, amely valamelyes értelmet adott az életének. De nem, és nem. A Pável szavaival élve, kicsik voltak ők ehhez. Igaz viszont az is, hogy ha Marian igazat mondott, akkor bízni lehet benne, hogy még máshol is vannak ilyen sejtek. És azoknak is vannak anyagi lehetőségeik. És, ha esetleg azokat összeadnák... talán. És amennyiben Marian igazat mondott.

Már nagyon várták Kalapos Lacit is. De eddig még nem jött.

Aztán délután már csak ketten folytatták Mariannal. Miklós valami elfoglaltságra hivatkozott és úgy nézett ki, mintha Marian már tudott volna arról, de legalábbis helyeselte a távollétét. És valóban: ezúttal olyan témáról volt szó, amihez Miklós aligha tudott volna hozzászólni.

– És voltaképpen mit csináltatok ti, olyan rengeteg pénzzel a hátatok mögött?

– Sok mindent. Például közlőről tanulmányoztuk az emberiség múltjának bizonyos pillanatait.

– No, ahhoz elég lett volna, ha megforgattok egy pár történelemkönyvet.

– Igen, ha hamis eredményre akartunk volna jutni. Ezt neked, művelt embernek, mindenképpen tudnod kéne! Csakhogy mi az igazat akartuk!

– Hmm! Ha ez célzás akart lenni, akkor minden további nélkül elfogadom. Én is eleget filóztam már ilyesmin, de arra jutottam, hogy az, hogy igaz vagy hamis a mai felfogásunk a történelemről, teljesen mindegy, mert az úgyis úgy folyik tovább, ahogy annak folynia kell.

– No, ez a te szempontodból és rövid távon még akár igaz is lehet...

Marian úgy kapta hátra a fejét, mintha orron ütötték volna.

– Miért? Tudsz valamit? És mi az, hogy az én szempontomból?

Az orosz legyintett.

– Semmi jelentősége nincs. Igaz, valamit azért mégis tudok. Egyrészt a mozgató rugók néha mélyen vannak elrejtve. Mélyebben, mintsem hogy azt évszázadok múlva még egyáltalán látni lehetne. Közlőről meg? Akkor úgy volnánk vele, mint a mondabeli három vak az elefánttal.

– Aha! Más meg nincs.

– Hát... éppenséggel volna.

– Mégis mi? Mintha érezném, hogy most kezd érdekes lenni.

– Kezd a fenét! Azt hiszed, én olyan sokat tudok? Láttam, elmondtam, aztán mások kielemezték.

– Szóval... ennyi. Belenéztetek. Megidéztétek, mint a középkorban a szellemeket.

Most Pávelen volt a sor, hogy hümmögjön.

– Azért nem ilyen egyszerű. Mert azt például még én se tudom pontosan, hogy csak láttuk, vagy valóban ott is voltunk? Mert igaz, hogy néha bele is kellett avatkoznunk, de gyorsan megtapasztaltuk, hogy az, amit ma történelemnek nevezünk, igen gyorsan összezárul az ilyen beavatkozások után. Tehát még az úgynevezett „időparadoxon” sem egyéb, mint humbug. Vagy hogy a valóságban nem is voltunk ott, csak úgy érzékeltük. Na, ez az, amit nem tudok, akárhogy erőltetem is a törpe agyamat.

– Hát ez valóban nem sok. És ezzel telt el két, vagy valamennyi évéd? És mások meg fizették. Nem lehetett valami sok eszük.

Pável összeszorította az ajkait, mintha nem akarná, hogy olyasmi is kijöjjön a szájából, amit nem akar. Marian nem erőltette. Inkább azt kérdezte meg, hogy ki tudná ezt ma eldönteni? És mit is akarhattak azok az emberek, akik mindezt lehetővé tették. De egyáltalán... emberek?

– Talán Dezső. Ha még él.

– Ki az a Dezső?

– Kocsmáros.

– Kocsmáros? No, az eléggé prózai foglalkozás. És ilyesmivel foglalkozott?

– Miért ne? Csakhogy ma már nagyon öreg lehet. A felesége halála után nagyon gyorsan kezdett öregedni, és félek, hogy már nem is él.

Marian ráharapott a témára.

– Na végre valami konkrét. És hol él az a Dezső? Már persze, ha valóban él még.

– Természetesen a kocsmájában. De ne nagyon reménykedj! És nincs is olyan közel. Ismered azt a hegyet, ami elválaszt minket Vigyázóvártól?

– Természetesen.

– Na, annak a hegynek majdnem a tetején. Elég nehezen megközelíthető helyen. Főleg, amióta Hollóhegyet elöntötte a víz.

– Kapsz helikoptert! És különben úgy hallottam, hogy az a víz nemrég lefolyt.

– Így igaz. Azóta nem tó van ott, hanem mocsár. Még rosszabb. Helikoptert pedig nem kérek, mert nem szeretném őket megijeszteni.

– Kiket?

– Azokat, akik – esetleg – a kocsmában vannak. Ott még információ is lehet, amit jó lenne tudni. Ti csak vigyetek el a közelébe, majd én megmondom meddig, s a továbbiakban majd én felvergődöm egyedül!

Pávelnek a valóságban esze ágában se volt, hogy „Az élet kocsmáját” dekonspirálja, főleg nem Marian előtt, akiről akkor már jól sejtette, hogy miféle társaságnak lehet a tagja. De olyan erővel rohanta meg a vágy, azt a helyet még egyszer látni, hogy meg se kísérelte ellenállni neki. „Majd csak lesz valahogy! Csak egyszer ott legyek!”

Marian is komolyan vette a dolgot. Úgy látszik, nagyon kellett neki az információ, ha még a helikopterre is hajlandó volt. Csak egy valamit kötött ki:

– Azért arra vigyázz, hogy legkésőbb péntek délig tudnom kell, hogy mi is van ott!

„Péntekig? Akkor alighanem komoly a dolog!” Valami régen tapasztalt, jól ismert érzés óva intette Pávelt, hogy akár csak egy szóval is többet mondjon annál, ami feltétlenül szükséges. „És még akkor is nagyon komoly óvintézkedéseket kell tenni!”

Olyan ez, mint azokban a régi időkben, amikor csak magukra voltak utalva. Az orosz leg-szívesebben énekelni kezdett volna örömeiben. Már el is gondolta, hogy nagyjából hogy biztosítja majd a túlélését, amikor ennek a sok kérdezősködésnek a végére érnek majd. Mert az egy pillanatig sem valószínű, hogy életben akarják hagyni. Frászt akarják! „Tehát pénteken. Ma kedd van. Jó! Akkor még idő is van. Az ám, de mi lesz a másik kettővel? Miklóssal és Klárral?”

Még törte a fejét egy darabig, aztán megnyugodott.

Két nappal a történetek után Nagy Jánoshoz váratlan vendégek jöttek. Valóban teljesen váratlanok voltak, annyira, hogy hamar rá is jöttek, tévedés volt éppen oda menni. Ők ugyanis Murgu Ionelt keresték, sőt igazából Ionelát, a lányát. Az állomásfőnököt inkább csak másodlagosan. Zsókanak ugyanis Murguly volt a lánykori neve, lévén székely. Igaz, hogy azóta már a második vezetéknévét viseli, mert volt már Cohen és most pedig: Nagy.

Amikor kiderült, hogy nem valami addig ismeretlen hivataltól jöttek Zsókat ellenőrizni (ő végezte a könyvelést a farmon), igen szívesen fogadták őket.

– No, ma és holnap sok a munka, de lakjanak nyugodtan nálunk, aztán péntek este majd meg is öntözzük egy kis borral!

Zsóka nem tudott hova lenni a csodálkozástól, hogy az ő medve férje hivatalos embereket szállóvendégként invitál meg. De, gondolta, Jani biztosan tudja, mit akar. Neki különben is, valóban sok volt a dolga, mert Gábor pénteken a késői busszal akar elutazni, s ő azt akarta, hogy a srác mindennel rendesen el legyen látva. A vendégek különben nem is maradtak állandóan náluk, mert hol egyikük, hol másikuk ment át az állomásfőnökhöz tárgyalni. Hiszen a munkát is el kell végezni.

Az út – rossz volt. Sőt: nagyon rossz. Az egymásba kapaszkodó iszalagok hüvelykujjnyi vastagok voltak, komoly akadályt jelentettek. Bár Pável fiatalabb korában nagyon jó edzésben volt, de az az idő már elég rég elmúlt, most öregebb is és el is hanyagolta a fizikai megerőltetést az utóbbi időben. Hát komolyan kínlódott attól a helytől kezdve, ahol a helikopter letette. Mert a végén mégis adtak egyet, ha nem is kért belőle. Annyi engedményt tettek, hogy kérésére távolabb tették le.

– Amikor visszafelé jön, hívjon! – mondta még a pilóta, mielőtt elrepült volna. – Igaz, hogy itt nincs térerő, de én rá vagyok kapcsolódva a sürgősségi segélyvonalra. És akkor itt termek.

Ha ezt az utóbbi mondatot nem mondta volna ki, Pável akkor is tudta volna, hogy miféle kopter is ez. De így egészen biztos volt benne.

„Nosza, várhatnál, ha nincsenek még ott a többiek!” - gondolta magában, ám mindjárt rájött, hogy ők is minden valószínűség szerint valami ilyesmire számítanak. De a terve készen volt és nemigen hitte, hogy ők képesek lesznek beleköpni a levesébe. Viszont az is igaz, hogy a kocsmába mindenképpen el akart jutni. És ez a mostani alkalom egész kiváló.

A hely, ahol letették, nem volt más, mint a hajdani gyümölcsös maradványa. „De milyen állapotban! Úristen!”

Övig ért a gyom meg a csalán, a fákról hatalmas ágak letörve – na, itt medvék garázdálkodtak! De miért is ne tették volna, ha egyszer nem vigyáz rá senki? – Hallott is valami

ágrecsegést, és valóban, a mackó ott ment el olyan húsz méternyire tőle. Világosbarna színe volt, még fiatal lehetett. Ahogy ment, rengett a hája hátán meg a fenekén. „Jól megszédte magát téli-re!”

Aztán, mintegy megszokásból, leszedett magának az egyik fáról egy szem szilvát és megette. A medve sértődötten nézett vissza rá, hogy ki meri megdézsmálni az ő tulajdonát?

„Elnézést, komám, csak megszokás volt!” gondolta, s a vadállat ennyivel, úgy tűnik, meg is elégedett, mert továbbment. Akkora nyomot hagyott maga után, hogy azon vígan követhette volna, ha arra akart volna menni. Ő azonban inkább a hajdani úton maradt. El is ért hamar a felvonó állomásáig. Drótok leszakadva, a padokon nem ült senki. Valami ösvényféle volt még a szakadékig, s felfelé a másik oldalon. Ennyi jelezte, hogy azt az utat néha még használják. Hát ő is azon ment. Aztán el is érte a kocsmát. Azért az nem volt éppen annyira elhanyagolt. Igaz, hogy az előtte levő kis teret is benőtte a gyom, de még mindig volt annyi hely, hogy kényelmesen besétálhasson.

„De nini! Hát itt köves út vezet fel! Igaz, hogy a másik oldal felől!”

És valóban. Bent is ültek néhányan.

„Hát ide még emberek járnak?”

Már jött is a kocsmáros. Fiatal ember volt, s egy szűk nyakú kis kancsóban szilvapálinkát hozott. „Ez a szokás mindenesetre, úgy látszik, még megvan!”

– Dezső? – kérdezte a fiatalembert.

– Én vagyok Dezső! Szolgálatára.

A pálinka mindenesetre ugyanolyan finom volt, mint tíz évvel ezelőtt. Szinte sajnálta, hogy ki kell ábrándítania a fiatalembert. De szükséges volt.

– Te, fiam, legfeljebb véletlenül lehetsz szintén Dezső!

A fiatalember pislogott, mint akit hazugságon értek. Majd jobban megnézte a másikat, s megnyhült.

– Igaza van, uram. Bayer Győző vagyok Miklósfalváról. De most éppen én vagyok Dezső. A kocsmáros. A tekintetéből látom, hogy más, mint a többiek.

– Értem. És még járnak ide az emberek?

– Járnak biza! Sokan kíváncsiak önmagukra. És már én is egészen beletanultam. Bár a húgommal nem érek fel.

– És Dezső? Megvan még?

– Meg uram, de már alig. Nagyon öreg.

– Vannak világos pillanatai?

– Vannak. Főleg olyankor, amikor a húgom feljön a faluból és injekciót ad neki. Olyankor napokig észnél van. Máskor meg csak nyögdécsel és sajnálkozik. De néha magától is észre tér. Csak olyankor kevés időre. Lehet, hogy már meg is halt volna régen, de mind vár valakit. De ma éppen kell, hogy jöjjön a húgom. Nem várja meg?

– Nem. Lehet, hogy késni fog, nekem meg kevés lehet az időm. Hol van?

– Bent a belső szobában. Nem is tudom, mondjam-e, hogy menjen be? Olyan – furcsa odabent az ájer.

– Ne félts te engem! Láttam már különbeket is. Be szabad menni?

– Persze!

Hanem odabent valóban kellemetlen légkör uralkodott. És ott volt az öreg is. Pável nem ismert volna rá, ha nem tudja előre, hogy kit kell ott találjon. Annak idején megszokta a hatalmas termetű, nagypocakos kocsmáros képét. Most pedig egy összeaszott vénembert látott, aki az árnyéka se nagyon lehetne annak a másiknak. De jól megnézte, s ráismert.

– Nézhetsz, fiam – jött az erőtlén hang az ágy felől –, ilyenné lettem.

– Ne búsuljon, Dezső bácsi! Ma kell jönnie a nővérnek. S akkor megint minden jó lesz.

– Jaaaj! Sosem lesz jó! Fájok!

– Megértem.

– De te! Várjál csak! Ki is vagy te? Te vagy... Te vagy – az öregember elhalkult, majd rángatózni kezdett. Pável már azt hitte, hogy most lesz vége, de nem.

– Te vagy... Örgest! – vágta ki diadalmasan a vénember.

– Hát megismert?

– Én mindent tudok. Voltál már itt. Legutóbb... legutóbb – az öreg mintha elvesztette volna a fonalat, elhallgatott. De aztán folytatta: – ... legutóbb a géptested. Tudom!

Még mosolyogni is próbált.

– Hát erről is tud? Honnan?

– Semmiség! Onnan, hogy ki mit rendel! Én mindent tudok! De... már... nem tudom kimondani. De ezt... de téged... vártalak. Veled valami lesz... mi lesz veled?

A vénember megint elhallgatott egy időre. Aztán:

– Veled valami lesz! Mi lesz veled?

Ekkor egyszerre két dolog is történt. Az öreg kimondta:

– Te meg fogsz halni!

Ugyanakkor pedig nyílt az ajtó és szép, vékony, húsz év körüli lány táncolt be az ajtón. Egyből látszott rajta a kinti fiatalemberrel való hasonlóság.

– Hogy vagyunk, Dezső bácsi? Ó! Látom, jól! Talán nem is kell ez a csúnya injekció! De azért beadjuk! Tessék csak a fal felé fordulni!

Pável is elfordult. Bár nem valószínű, hogy a vénembert zavarta volna, ha látják, de volt benne annyi jóérzés, hogy nem nézte. A nővér minden valószínűség szerint már sok ilyesmit láthatott, mert nem nagyon hatódott meg a csont és bőr öreg látásától. Gyorsan végzett a munkájával, majd Pável felé fordult.

– Bayer Ilona vagyok! – mutatkozott be. A másik, ki tudja miért, a teljes nevét mondta.

– Örgest vagyok. Pável Petrovics.

– Ó! akkor magát várta olyan nagyon! Se nappala, se éjjele nem volt az utóbbi időben. Hátha most megnyugszik? Pedig talán nem is olyan öreg még.

– Meg még amennyivel annál is öregebb – mondta Pável, de csak gondolatban.

– Igen, tudom – felelt az asszisztensnő a ki nem mondott gondolatra. Pável ekkor nézte meg őt jobban. És észre is vett valami különleges csillogást a fiatal nő szemében. „Hát így állunk? Annál jobb!”

– És mégis azt mondta, hogy meg fogok halni.

– Meg hát! – jött a reszelős hang a takarók közül. – Meg, ha nem vigyázol!

És akkor már a vénember szemébe is visszatért az életre jellemző csillogás.

– Hát vigyázzál! Hiszen te vagy Örgest! Az utolsó Örgest.

De akkor már Pável inkább a fiatal nővel foglalkozott a gondolataiban. El is indult az ajtó felé.

– Úgy, úgy! Menj csak ki nyugodtan! Én már mindent elmondtam neked, amit lehetett, most már hagyhatsz egy kicsit nyugodni!

Ki is ment. De még menet közben megértette, hogy a vénember valóban mindent közölt vele, amit egyáltalán lehetett. Kis idő múlva a fiatal nő is kijött. Leültek egymással szemben egy asztalhoz és fogyasztották az italukat. Pável maradt a pálinkánál. Ilona valami mást kapott, és Pável tudta, hogy ő is megevett felfelé jövet valami gyümölcsöt. És most aszerint szolgálta ki őt a bátyja.

És jött is a jóslat. Igaz, nem onnét, ahonnan várták. Egyszer csak valami krákogás hallatszott a másik szobából, majd a vénember szólalt meg, reszelős hangon:

„MenjeteK gyermekeim! MeneküljeteK el innét! Mindegy, hová, csak el innen! Ha még embernek tudjátok magatokat, s azok is akartok maradni! MenjeteK el! De még az is lehet, hogy máris bekapott titeket ez a rettenetes gép! Minden meg fog változni! Már el is kezdődött! Azért csak meneküljeteK! Jaaaaj!”

A hang elhallgatott. Odaát az öreg még sóhajtott egy hatalmasat, s megszűnt lélegezni. Kint az ivóban ez nem hallatszott. De azért a két ember, a férfi és a nő, felálltak a helyükről és be-mentek a belső szobába. A vénember a földön feküdt az ágy mellett és nem lélegzett. Meg volt halva. Olyan kicsinek, olyan véznának hatott így, mintha nem is egész ember lett volna. Pável és Ilona óvatosan felemelték és kivitték, először az ivóba. Majd Ilona megszólalt, a bátyjához intézve szavait:

– Megvan még az udvaron az a kis fabódé?

– Meg. Hisz megtiltotta, hogy lebontsuk.

– Akkor gyorsan vigyük oda!

Felnyalábolták és vitték. De a fabódéba – olyan volt, mint a régi falusi illemhelyek, de nem volt benne ülőke, teljesen üres volt – nem fért be, csak ülvé.

– Akkor úgy tesszük be! – mondta a nő.

Így is lett.

– Csukjuk be az ajtót!

Valami zúgás keletkezett akkor, nem tudni, honnan jött. Mindenhonnan. Majd egy, egyetlenegy villám csapott le, egyenesen a kis építménybe. A bódéból semmi nem maradt. Csak a vénember teste volt még ott, láthatóan érintetlenül, csakhogy most már fekvé. Mivelhogy volt már hely.

– Mehetünk! Vigyük be! – mondta most Ilona. – Majd én telefonálok autóért. Halottszállítóért. Vele is megyek. Jöhetsz te is. Ne nézd már annyit! Ez csak test.

Pável tudta. Sok ilyet látott már, de nem tudta megállni, hogy ne nézze. Aztán megint felkapták és bevitték.

– Mi volt ez? – kérdezte már odabent.

– Ne törődj vele! Most már minden rendben van. De ajánlatos lesz sietni. – Közben telefonált.
– Azt mondják, hogy egy félórán belül itt vannak. Van helyük mindhármunk számára a kabinban.

– És ez hogy sikerült?

– Ne felejtse el, hogy egészségügyi vagyok! Nem sok előnyöm van belőle, de ennyi legalább igen, hogy öreg barátomnak megadjam az őt megillető végtisztességet.

Pável igyekezett óvatosan fogalmazni:

– Hallottam... valamikor... olyan nőkről, akik... hmm... ilonák voltak.

– No, ha hallottál, akkor maradjon is benned!

Ez nagyon kategorikusan volt mondva és egy kicsit fenyegetően is.

– Mert különben kénytelen leszek férjül venni téged, hogy senki másnak ne merj beszélni ilyesmiről!

Pável ekkor, először a nap folyamán, elmosolyodott.

– Meg van dumálva!

Ekkor megérkezett az autó is, amibe – jobb híján – mindhárman beszálltak. Amikor elindult velük, még látták, hogy egy hatalmas szélroham letépi az épület tetejét és hátra, a szakadékba hajítja. Majd a falak kezdtek dülöngélni és egymás után összerogytak. Az élet kocsmaja megszűnt létezni.

Az a pénteki nap és az estéje

Margit már nem is tudta, hogyan történt, de egy idő óta azt vette észre magán, hogy nem lehet Mariannak olyan kérése hozzá, amit ne teljesített volna azonnal és örömmel. A dolog pikantériája abban rejlett, hogy Marian nem is nagyon törte magát érte. De éppen ezért is, ahogy telt az idő, ez az érzés mind erősebb lett benne. Ám, becsületére legyen mondva, Marian eddig még nem kívánt tőle semmi extrát. Igaz ugyan, hogy épp ezen a pénteki napon arra kérte, hogy ha alkalom adódik, akkor törődjön egy kicsit Fenyvesi Lóririval. Mivel és hogyan törődjön? Ezt nem mondta. Igaz, pénteken egészen délig ronda esős idő volt és Marian ennek megfelelően hallgatag volt. Rosszkedvű is, ezért Margit nem nagyon merte kérdezőgetni. Ennyiben maradtak hát.

Déltájban az eső zuhogása abbamaradt, de az eget továbbra is vastag fekete felhő borította be. Senkinek nem volt jókedve. Pedig érezni lehetett, hogy mind melegebb lesz az addigi hideg idő helyett. Igaz, attól csak a fejük fájdukt meg azoknak, akik hajlamosak voltak rá. Az ilyen felmelegedés, ha nem is sűrűn, de azért elő szokott fordulni október végén. Persze az esőnek továbbra is lógott a lába, de az ettől fogva nem ért le a földre.

Este, kilenc óra körül Fenyvesi elhatározta magát, hogy elindul, s ha lehet, megnézi, mi is történik a tornyok közelében. Ám először a Nagyék háza felé tett egy kis kerülőt. Az iskolához közel volt, nem kellett sokat sétáljon. Amikor közel ért, éneklést hallott. Több ember mulatott ott. Először egy népdalt hallott már messziről, valahogy így:

*„Bagolymadár belekölt a csizmámba!
Én Istenem, hogyan járjak utána?
Kereshetem mezítláb a csizmámat?
Sose látom többet az én babámat!”*

Az énekszót valami cincogás, rotyogás kísérte. Alighanem szájharmonika. Dobogás, hangos nevetés. Majd egy vastag hang is belebődült, hogy:

– Nem úgy van az! Hanem így! – és újraénekelte, de a két utolsó sort kissé másképp:

*„Bagoly madár, add vissza a piros csizmámat,
Ráncos csizmámat!
Hadd látogatom meg
Az én kedves babámat!”*

Na, ebből már látom, szó se lehet arról, hogy velem tartson a Jani! Alighanem vendégei jöttek.

El is indult hazafelé. Az üveges verandán át szűrődtek ki a mulatás hangjai, de magukat az embereket nem lehetett látni, mert a mögötte levő nagyszobában voltak. Lóri elmehetett volna ott is, a ház hátánál, de ott régebben egy falusi illemhely volt. Méghozzá igen különös. Négy ülőke volt benne, két nagy és két kicsi. Régen, amikor Gábor még gyermek volt, s vonatot játszottak a többi gyermekkel, az a hely nevezetes állomás volt, úgy hívták: „Budihida”. No, azóta Budihidát modernizálták, s urbanizálták is, de a hátsó ajtó megmaradt, s azon bármikor kiléphetett valaki. Ezért nem is szeretett ott elmenni, inkább a veranda alatt elvezető utat választotta.

Hazament tehát, és még leült valamivel több mint egy félórára. Nem félt ugyan, mitől is félhetett volna egy faluban, jól megszervezett társadalomban, de viszolygott attól, hogy idegen emberek jövés-menését kilesse. Nem sok kedve volt tehát az egészhez, de ha már elhatározta, csak a végére jár.

Körülbelül tíz óra lehetett, amikor Jani arra kérte a vendégeit, hogy most már talán fejezzék be a vidám estét, mert holnap sok munka lesz. Ő maga vissza is vonult az üveges verandára, mert nyáron, egészen késő ősziig ott aludtak Zsókával. Az ágy alatt, könnyen elérhető helyen, egy jókora furkósbotot tartott az esetleges betörők ellen, amire Zsóka néha azt mondta: „Jani, Jani, meglátod, egyszer még a saját botoddal fognak agyonverni!” Az üveges veranda melletti két oldalon is volt egy-egy szoba, oda ágyaztak meg a vendégeknek, külön, mivel az egyikük nő volt, kettejük pedig férfi.

Zsóka még visszavonult a konyhába, mert csomagolni akart Gábornak. Volt még két szoba ezenkívül, a veranda mellettiektől a ház háta felé, ezek egyikében volt Gábornak a rezidenciája.

A konyhából fojtott hangok hallatszottak. Valami párbeszéd. Zsóka küzdött ott Gáborral, aki éppen ezt az estét választotta ki arra, hogy megvallja, mennyire tetszik neki. Jókora szerepe volt abban a megivott bor mennyiségének is, amely nem volt elég ahhoz, hogy megrészegebbenek, de épp annyi volt, amennyitől szárnyat kapott a képzelet és oldódtak a gátlások.

– De hiszen akár az anyád is lehetnék!

Zsóka jóval fiatalabb volt Jánosnál, és amikor a házhoz került, a srác már jól benne volt a kamasz korban.

– De NEM VAGY az anyám! Semmiféle rokonok nem vagyunk!

Kis szünet következett, majd:

– Vidd el innét a kezedet azonnal! Ha megtudja az apád!

– De ő sem az apám! És különben is elment!

– El?

– El! Láttam!

Az idők folyamán tágra koptatott kulcslyukhoz egy okostelefon volt illesztve a megfelelő szögben. Az illesztő tudta, hogyan kell azt tenni, hogy az infravörös fényre is érzékeny telefon hangból és képből is a lehető legtöbbet rögzítse. Azért nem volt teljesen elégedett, mert sem a kép, sem a hang nem volt egyértelmű. Egy idő után el is vette onnan a telefonját, nehogy még egész másképp végződjön a küzdelem, mint amit ő láttatni akart. A kukkoló – nő volt – ezért hát szép csendesen visszavonult a szobájába. Az üveges verandán átmenve látni vélte, hogy a Jani ágya valóban vetetlen.

„Ejha!” gondolta magában. De a továbbiakban nem törődött a dologgal. Ha a ház gazdájának is kalandot keresni támadt kedve, hát tegye!

Pável csütörtökön este érkezett vissza a Puskás rezidenciára. Marian meglehetősen ambivalensen fogadta. Örült is neki, meg mintha bosszankodott is volna. Ezt az orosz egyelőre nem értette.

– No, csak menj aludni! Majd holnap beszélünk!

Mivel Pável elég fáradt is volt, hát követte a tanácsot.

Másnap aztán a kezébe akadt az újság, amely beszámolt a helikopter balesetéről. Megírta, hogy egy szakadékba zuhant, élő ember nem maradt rajta, de még halott se egyértelműen, mert nem lehet eldönteni, hogy igazából egy halott van, vagy kettő. Mivel az állatok szét-hordták a már eleve szétszakadozott holttest részeit.

Pável ekkor már tudta, hogy egy halott volt. Ő kellett volna legyen a másik.

„Na, hamar ki fogják deríteni, hogy hányan vannak! De azt már aligha közlik az újságokkal.”

Amellett azt is kikövetkeztette, hogy őt is körülbelül meghalni küldték az Élet Kocsmájába. Érdekes ellentét! Meghalni az Élet Kocsmájába! „No igen. Megölni nem mertek, mert külföldi állampolgár vagyok és Oroszország nagy ország. És sok kellemetlenséget képes előidézni. Így viszont... én mentem el magamtól, senki se kényszerített.”

Azt pedig külön jó hírnek vette, hogy Marian örült neki, mikor viszontlátta. Persze, nem volt maradéktalan az az öröm, hisz biztosan volt megbízatása arra, hogy az atomfizikust valahogy meghalassa. Ez pedig nem sikerült. De... örült is annak, hogy megjött, tehát nem egy minden erkölcsi gátlást nélkülöző gyilkossal van dolga. Jó ezt tudni.

Aztán péntek délelőtt beszámolt neki arról a kevésről, amit megtudott. Hogy meghalt az öreg, hogy nem tudott meg semmi érdemlegeset. És hogy Az Élet Kocsmája összedőlt. Megszűnt létezni. Ezt ő is úgy értékelte, mint bizonyítékot arra, hogy az a régi eseménysor kívülről is segítséget kapott. Hogy honnan, ezt nem tudta, nem is valószínű, hogy meg lehessen tudni.

Az értékelésével Marian is egyetértett.

Ilonáról nem beszélt Pável. Nem akarta belevonni a történetbe. Csak éppen megemlítette a testvérpárt, mint jobb híján ott tartózkodó embereket, akiknek pillanatnyi funkciójuk volt a kocsmában, de az a funkció már megszűnt, az öreg halálával és az egész épület szétesésével.

– És hol temették el az öreget?

– Azt sajnos nem tudom. Valószínűleg a városi temetőben egy olcsó parcellán. Vagy egy ingyenesen. Hisz végeredményben senkijük és semmijük nem volt. Semmi rokonuk. Mármint a testvéreknek.

Marian hümmögött és bólogatott, hogy alighanem így lehetett, de közben az agya szélvész sebességével járt. Persze, hogy észrevette a Pável szemének a csillogását, amikor Ilonát csak éppen megemlítette, de nem kérdezett semmit. „Ha tetszik neki, hát tetszik! Annál jobb! Akkor legalább a nővel foglalkozik, s nem egyébbel! De ezek szerint ez a plánus igencsak bedőlni látszik. Aligha valószínű ugyanis, hogy mi itt földönkívüli segítséget kapjunk valaha is. No, ez már nem az én dolgom. Én így jelentem, aztán a főnökök meg egyék meg!”

Nem tudni miért, de Pável beszámolt a vénember utolsó szavairól is. Nem szó szerint, de a tartalmáról. Hogy menekülésre biztatta őket innét. Komoly meglepetésére Marian helyeselt.

– Még lehet, hogy igaza is volt annak az öregnek. Végeredményben volt neki éppen elég tapasztalata....

Fél tizenegy körül járt az idő. Az egész ház aludt. Vagy legalábbis ez volt a látszat. Zsóka szétnézett és látta, hogy Jani még nincs itthon. Akkor tehát ő kell kikísérje Gábort a buszhoz. Erre természetesen semmi szükség nem volt, a fiatalember tudott magára vigyázni, és akkora izmai voltak, hogy bárki megirigyelhette volna azokat. Csak hát így alakult ki már évekkal azelőtt. Meglehetősen hűvösen köszöntek el egymástól, aztán Zsóka hazaindult. A gondolatai botladozva jártak, s a sötétben ő maga is botladozott kissé.

„Hogy is van ez? Gábor eddig az évig még soha nőnek nem udvarolt. Igaz, kora tavasszal talán próbálkozott valamennyire Állomásfőnök Ionelánál, de körülbelül két hét után a rövid álom csúfos megszégyenüléssel ért véget. Azóta női nevet nem említett. Még tévedésből se. Még véletlenül se. Ez lenne az ok? Én tetszem neki? Olyan ellenállhatatlanul? Vagy csak a fiatal kora és a huzamos együttlét hatott oda, hogy egy ilyen érzelem kialakuljon?”

Zsóka fiatalabb korában nagyon szép nő volt. Vagyis inkább kíváncsú a férfiak számára. Vékony is volt, bármikor elmehetett volna divatbemutatóra. Vagy manökennek. A vékonyságát

mostanáig is megőrizte. Igaz, mostanában kozmetikumot nem használ, vagy csak alig, de ez inkább csak növelte a vonzóerejét. Hát minden oka meg lehetett egy Gábor korában levő fiatalembernek, hogy gyengéd érzelmeket tápláljon iránta. Ám a gondok még csak most kezdődtek. Mert mit is tegyen most, mindennek a tudatában?

Megteheti, hogy megint mereven elutasítja, mint most is, búcsúzás előtt. De akkor ez a szép szál fiatalember, az addig elszenvedett visszautasítások hatására talán valami nagyon nemszeretem irányban fejlődne tovább. Igaz, hogy ez a nemszeretem irány manapság eléggé elfogadott kezd lenni. De ő mégse így képzelte el a fiatalember jövőjét.

Aztán az is megtörténhet, hogy engedni fog neki. Már most is csak egyetlen szó, egyetlen mozdulat hiányzott az „olyan” folytatáshoz. És egy pillanatban ráadásul benne magában is határozott rossz érzést keltett az, hogy nemet mond.

Hazaért. Igyekezett lehetőleg minden zaj nélkül kinyitni a veranda ajtaját. Sikerült. Lám, János még mindig nincs sehol. Vajon hol lehet? Az asztalon egy mobil pislákol. Olyan, mint a Jánosé. Nem ment oda, nem nézte meg, hogy miért villog. Mindig tisztelte a mások magánéletét, a Jánosét is beleértve. Inkább nem is ott feküdt le a verandán, hanem az egyik üresen maradt szobában.

Szintén fél tizenegy tájban Lóri szép komótosan, sétálva megközelítette a két tornyot. A faluban volt közvilágítás, elég elfogadható méghozzá, de a tornyok közelében a lámpák megritkultak. Balra valami árnyékot látott. Egy kis házikó volt.

A Nagyék birtokának az eleje a kövesútra nézett. Utána következett a Kovács Árpiék kicsi hétvégi háza, egy kis kerttel is hozzá, majd a Puskáséké. A Puskás-féle szőlő után az út elkanyarodott balfelé. Végig a szőlőskert mellett menve, egy teljes félkört írt le, s valahol a tornyokat elhagyva, visszatért a főútba. Gyakorlatilag az út megkerülte a dombot. Ezért aztán úgy a Puskásék, mint a Nagyék szőlője a kövesútnál kezdődött, s a domb másik oldalán ugyanott is végződött. Csak ott is volt egy kis távolság a két birtok között. A Murgu faiskolája. Az csak a kövesút alsó részét érintette.

Az út felső részét a két nagygazda háza uralta. A Puskáséké hosszú ház volt, kis tornyokkal a négy sarkán. Ez a ház a kommunista időkben gépállomás volt egy ideig. Aztán, amikor teljesen lelakták, odaadták Puskás Ferencnek. Ő aztán rendbehozatta, s a demokrácia beköszöntése óta ott is lakott.

A Nagyék házat nagyjából ismerjük már. A kommunista idők előtt az a ház egy polgármester nyaralója volt. A frontján, fából szépen kifaragva díszlett a neve: „Irének-lak”. Annak a polgármesternek úgy látszik, Irén volt a felesége. A birtok másik végében, a kövesút aljához közel, egy másik ház is volt. Az kicsi volt, egy kis szoba és konyha csupán, meg előtte egy kis terasz. A kommunista idők előtt abban a házban egy csúf öregasszony lakott egyedül. Valami vásott lurkók rá is írták csúfságból, hogy „Bába-lak”. Aztán a név rajta is maradt a házikón. Amikor Murgu a faiskolával komolyan kezdett foglalkozni, megkérte Janit, hogy engedné meg neki, hogy azt a kis házat használja. Jani megengedte. Akkor az állomásfőnök a teraszra egy asztalt meg egy padot tett és onnan árulta a kis fáit. Gyümölcsfákat persze.

Ahhoz a helyhez közeledve Lóri különböző hangokat hallott. Nyögéseket, sóhajtasokat. Aztán rájött, hogy a hangok a Bába-laktól jönnek. Sötét volt, alig lehetett látni, csak sejteni lehetett, hogy az asztalon egy nő fekszik, a lábai lelógnak az asztal végén. És két barnább árnyék mellette, két férfi. Az egyik ott állt, ahol a fehér lábak lelógtak, vagyis közöttük, a másik pedig a nő fejénél. Tőlük jött a nyögdécselés.

Lóri nem volt szentéletű, néha pornófilmeket is nézett, ha kedve tartotta, hát tudta, miről lehet szó.

„Nohát! Állomásfőnök Ionela úgy tűnik, hogy két barátjával szórakozik. Kinek mi köze hozzá? Mindenki úgy tölti az idejét, ahogy kedve tartja. Végül is nagykorú a lány, az egyetemet is elvégezte épp az idén, nem baj az, ha jól érzi magát!”

Meg se állt, inkább továbbment, ne zavarjon. Még mosolygott is közben. De aztán, mivel közeledett a tornyokhoz, lelassított. Igyekezett a bokrok takarásában haladni tovább. Annál is inkább, mivel megint valami mozgást érzékelt, ezúttal a tornyok felől. Nem látta, nem is igazán hallotta, csak valami megfoghatatlan módon érzékelte, hogy ott valaki van. Áll egyhelyben és a torony felé figyel. Sajnos éppen, mert az álló ember felé fordult, nem vette észre azt a másikat, aki a másik oldalról jött. A következő pillanatban jókora ütést érzett. Aztán semmit.

Körülbelül éjjel két óra lehetett, amikor Nagy János hazaért. Igyekezett ő is csendesen bemenni, de meglátta, hogy Zsóka nincs az ágyban. Akkor már nem vigyázott annyira. Meglátta a telefont az asztalon villogni. Nem igazán tudta, hogy hova tette a sajátját, még az is lehet, hogy ez az.

Másfél nappal azelőtt kapott egy rövid üzenetet egy gazdatársától, amelyben értesítette, hogy valaki/valakik a birtokára törnek. Ha nem megy másképp, akkor az életével együtt próbálják meg elvenni. Voltaképpen az az üzenet volt az egyik főoka annak is, hogy szállóvendégeket fogadott, mert egyébként nem volt szokása. Most nem tudta, mi legyen, hátha megint egy üzenet. Nem az volt, hanem egy film. Orvul felvéve. Ahogy nézte, egyre jobban elkomorult. Végül leállította és lefelé is fordította azt a telefont. Nem is volt az övé. De akkor is!... Nem is tudott elaludni.

És ami azután történt

Azon péntek estére következő nap délelőttjén Nagy János komoly beszélgetést folytatott a feleségével. Az ordítózás különben sem volt szokása, legfeljebb, ha ivott, de akkor is inkább jópofáskodni szeretett. Most tehát csak csendesen beszélgetett.

– Szeretném, ha megértenéd, Zsóka, hogy nem haragszom. Vagy legalábbis... hogy is mondjam? Nem ért teljesen váratlanul a dolog. Persze, akkor nagyon mérges voltam. Jó is, hogy nem akkor találkoztunk! De, mármost, ezt így nem folytathatjuk. Ezt gondolom, belátod.

Zsóka vette észre, hogy minden körülmény ellene szól. És hogy hiába is mondana bármit. Csak lehajtott fejjel válaszolgatott.

– Igen. Elválhatunk, ha akarod. Úgy lesz, ahogy te akarod.

Megint János folytatta.

– Gábort persze még segítem addig, amíg az egyetemet be nem fejezi. Ez már nem sok, és megígértem annak idején Teréznek. De... annyi. Végül is, nem a fiam. Nem kérdezel semmit?

– Nem. Mi értelme lenne? Attól úgyse fog változni semmi.

– Igaz. Most már nem tud változni semmi. Mikor költözől el?

– Amikor akarod. Akár holnap is.

– Holnap? Még nem. Úgy értem, hogy nem szükséges. De azért ne húzzuk sokat! Nekem is van még dolgom, sok is. El fogom adni a földet.

– És azután miből szándékozol megélni?

– Voltaképpen az én dolgom, de ha már kérded, végzett rendőrtiszt vagyok, s gyakorlatom is van. Csak találok egy vállalatot, ahol biztonsági ember lehetek...

– Értem. Ha esetleg addig szükséged volna...

– Köszönöm. Tudom, hogy a Cohen örökségből jutna valamennyi. De van pénzem. S még több lesz az eladás után. De azért rendes dolog tőled, éppen most, amikor kiadom az utadat. Nem fogom elfelejteni!

Fenyvesi Lóri nem igazán tudta, hogy mennyi ideig volt öntudatlan. Amikor viszont magához tért, kórházi ágyon feküdt. „Vagyis inkább a Harsányi Sándor rendelőjéhez tartozó fektetőben az egyik ágyon” – helyesbített. Mert a doki éppen bent volt nála.

– Na! Csakhogy felébredtél! Illetve, újra felébredtél. Mert az elmúlt két napon azért még magadhoz tértél egy párszor. De csak rövid időre. Most hogy érzed magad?

– Jól! Nem fáj semmim.

– Akkor nincs különösebb baj. A fejed se fáj?

– Nem.

– Nem szédülsz?

– Egy kicsit talán.

– Csak azért, mert jól helybenhagytak. Lássuk, fel tudsz-e kelni?

No, az azért nem ment.

- Nem baj. Egyelőre ennyi is szép tőled. Mire emlékszel?
 - Utoljára arra, hogy leütöttek.
 - Kiváló! Persze azután, amikor már a földön voltál, még jól meg is rugdostak. De szépen összestoppoltunk ketten, a fogorvos kolléganővel. Szerencse, hogy nem akart éppen elutazni. No persze, nem varrogattunk rétegenként, de azért azt hiszem, az eredmény nem lesz kedved ellenére. Van egy vitézi sebhelyed, amit majd nagyon fognak szeretni a nők.
 - Gondolom! – Lóri mosolyogni akart, de az alsó ajkában levő szálak azon módon feszülni kezdtek.
 - Na csak ne mosolyogj! Most békén hagylak, hogy gyógyuljál, aztán majd délután még benézek. Egyébként látogatóid voltak. Alig tudtam elhessegetni őket.
 - Margit?
 - Nem talátdad el. Gábor Klári volt itt kétszer is. Hogy az a szép nő mit tud szeretni egy ilyen pasason? Meg még Marian is érdeklődött. Hát megmondtam nekik, hogy csak szépen, szerre látogassanak. Van idő rá! Mert te még egy ideig itt fogsz maradni, megfigyelés alatt. Legalább lesz kivel beszélgessek. De ezt majd délután...
- Azzal a doki elment.
- Végeredményben hogy is jutottam el én ide? – kérdezte Lóri, már délután, hogy az orvos visszajött hozzá. – Netán sikerült félöntudtalan állapotban idáig csúsznom?
 - Nem! Erről természetesen szó sincs. Valameddig elcsúszkálhattál, de ez a rendelő azért elég messze van a tornyoktól. Mentél, ameddig tudtál, de ide Nagy Jani hozott a hátán. Bivalyerős egy ember. Majd alkalomadtán megköszönheted neki.
 - Tehát ő hozott ide. Én meg azt hittem, hogy mulat!
 - Barátom, igazgató úr, Nagy Jani akkor tudja abbahagyni a mulatást, amikor akarja. Én legalábbis soha nem láttam részegen. De te... Végül mégse mondhatod, hogy teljesen potyára veretted meg magad. Most, hogy már áldozattá léptél elő, a rendőrség is kénytelen-kelletlen vizsgálódik. És láss csodát! Megint igazad volt. Emlékszel, amikor először találkoztunk? Hát nem volt itt se fejedelem, se üldözés, az a bizonyos „öt lovas”, néha több, néha kevesebb, bizony nem volt más, mint fatolvajok bandája. Bevették magukat az egyik toronyba, s onnét jártak el az erdőbe. Már teherautójuk is volt nekik a végén. Nem is használták mostanában a lovakat másra, mint csak az emberek ijesztgetésére. Hogy ne merjenek sötétedés után ki-menni. Nem is mertek.
 - Szóval ez van. Fatolvajok. A rendőrség meg vizsgálódik. Szinte sajnálom azt a szép mítoszt.
 - A mítosz megvan. Még verset is írtak belőle azóta. De maga a történet fatolvajokról szól. Téged is ők vertek meg. Még Állomásfőnök Ionelát is sikerült belekeverni. Őt is be-berendelik a rendőrségre. Azóta az apja még többet iszik, mint azelőtt. Már csak véletlenül józan. Kár érte!
 - Kár! Meg kár mindenkiért, aki ilyesmibe keveredik. Ioneléért is kár! Érte aztán különösen kár! Milyen szép lány!
 - No igen. De te nem ismered a történetet.
 - Akkor mondd el!
 - Mikor voltál utoljára Vigyázóváron?

– Egy félével!? Talán.

– Ismered Mónika doktornőt?

– Persze, hogy ismerem. Hozzá jár az egész vigyázóvári elit.

– No hát, van neki egy unokaöccse. De ez már jó régi történet. Évekkel ezelőtti. Akkoriban kezdett dolgozni orvosként. Nahát az unokaöcs. Nagyon szereti, árva srác. Hát ez a srác mondta el a nénikéjének (egy évvel járt a Ionela osztálya alatt), hogy azok a kis kur... nem is tudom, hogy mondjam, hát ők elhatározták testületileg, hogy egyikük sem megy neki szűzen az érettséginek. És úgy is tettek. Rendeztek egy szép nagy bulit, és ott ki-ki megszabadult a nem kívánt ártatlanságától. Oltári botrány lett belőle! Mert ahogy ez ilyenkor lenni szokott, a nemibetegségek sem pihentek. Lett aztán tripper, trichomoniázis, csak a csoda mentette meg őket attól, hogy egy luesz is előkerüljön.

Na aztán, volt abban az osztályban egy kicsi, bizonyos fokig visszamaradott srác. Persze, csak a növésben volt visszamaradva. Hát ez a srác mind a kettőt megkapta. El is ment panaszkodni. ÜGY lett a dologból, és persze ki volt az egészben az értelmi szerző? Murgu Ionela. Elő is vették akkor őket szépen, ahogy kellett. De komolyabb tragédiát nem tudtak kreálni, mert már mind túl voltak a tizenen. Mónika mindenesetre a haját tépte, és nekem panaszkodott, hogy most már ezek után hogy engedje buliba az ő öcsikéjét? Legközelebb lehet, hogy azt találják ki, hogy kirabolnak egy bankot! De persze nem lett semmi ilyesmi a dologból, mert a Mónika unokaöccse annál sokkal józanabb srác. Hát ilyen firma a te Ionelád! Akit úgy sajnálsz.

Ionelát valóban beidézték a rendőrségre. Hanem az furcsa kihallgatás lett. Még eleinte ment, ahogy ment, szépen daloltak a fatolvajok meg a lány is, amíg aztán az eseménysor egy bizonyos pontján, amikor éppen senki sem volt beidéztve, besétált három hivatalnok. Mi már ismerjük őket hírből. Két férfiú volt meg egy nő. Ők voltak a Nagyék hívatlan vendégei, akiknek aztán igen gyorsan kellett onnét távozni, a Jani beintésére. Ez már szombat reggel volt, és János nem tűrt egyetlen perc késedelmet sem. Hát most ők jelentkeztek be a rendőrségen. Azzal kezdték, hogy bemutatkoztak. Kiderült, hogy mindegyiknek a felettesei. Méghozzá magasan. Egy jó órás beszélgetés után a kihallgatások egész más irányt vettek és nem is a falusi rendőrök irányították, hanem a három hivatalnok.

– Igen, kedves kisasszony! Mi jól ismerjük önt. Ha eddig nem is találkoztunk, de tudunk egymásról. Mert biztos vagytok benne, hogy ön is tud rólunk.

Ionela bólintott a szép, hamvasszőke fejével. Úgy nézett ki, mint maga a megtestesült ártatlanság.

– Igen. Természetesen tudok.

– Gondoltam. Nos, kedves kisasszony – folytatta a hivatalnoknő –, mi már többször is dolgoztunk együtt. Ha, mint mondtam, személyesen még nem találkoztunk is. Tudom, és ön is tudja, hogy sokszor a legnehezebb feladatokat kapta.

Ionela megint bólintott.

– És mindig, eddig mindig briliánsan oldotta meg. Én remélem, hogy most is csak véletlenül került homokszem a kerekek közé. Ugye, csak véletlenül?

Ionela bólintott.

– Na, ne keseredjen el, kedvesem! Majd mi eligazítjuk! Hisz azért vagyunk itt. Eligazítunk mi mindent, csak ezután is legyen olyan kedves, pontos és jó kislány! Ugye, olyan lesz?

Ionela megint bólintott.

És ezzel az ő kihallgatását be is fejezték.

A férfiakkal már nem bántak olyan kesztyűs kézzel. Igaz, ők durvább materiából is voltak faragva. Hát a kihallgatás is ahhoz igazodott. Ám a végén az ő gondjuk is megoldódott. Hogy szeretnének-e itt letelepedni, és rendes életet élni? Persze, hogy szeretnének! Nos, egészen véletlenül rövid idő múlva eladásra kerül az egyik nagybirtok. Lehet, hogy kettő is. Igen, de nincs pénzünk. Egy csepp sem. Hát mi a mesterségük? Favágó! Naaa! Nekünk őszintén meg lehet mondani. Meg is kell, mert anélkül nem értjük meg egymást. Na, mindegy. És mégis, abból nem lehet egy kicsit félretenni? Lárifári! Hát micsoda vallásuk van maguknak? Igen? Hát nem tudnak odamenni a pópához és kérni tőle? Hogy nem ad? De ad! Erre ad! Mert igazából nem is a sajátjából ad. Hiszen az államnak van erre elkülönített alapja. Na ugye, hogy meg lehet oldani? Mindent meg lehet oldani. Csak legyenek résen! És amikor a birtok eladásra kerül, legyenek az elsők! Majd még mi is segítünk! Ott leszünk mindenütt és segítünk! Csak legyenek hűségesek! És jók! És mindenben figyeljenek Ionela kisasszonyra! Mert ő lesz a maguk kisleánya. Amit kér, mindent meg kell tenni neki! Értették? – A férfiak vigyorogtak és bólogattak. Igen, értik.

Aztán egy nap Örgest Pável és Gábor Klári eltűntek a Puskás házból. Csak úgy, egyik nap még voltak, aztán másnap már nem. Velük eltűnt Bekeháti Miki is. Azt gondolták, hogy nagy keresés indul majd utánuk, de nem történt semmi. Úgy látszik, Marian megunt a fölöttük való pesztrálkodást. De az is lehet, hogy belátta, abból az energiaprojektből nem lesz már semmi.

Ők hárman mindenesetre találkoztak később Vigyázóváron. Akkor mesélte el az orosz, igaz, hogy csak nagyvonalakban, mit is kellett volna elérniük.

– Mert volt akkor, olyan jó tíz évvel ezelőtt, de tán még régebben is, csak én nem tudtam róla, egy valóban grandiózus program. Nem kevesebbről volt szó, mint energiát nyerni a kozmoszból. Ott van elég, néhol még több is, mint kellene. Részt vettek abban a programban a világ legjobb koponyái, és a legnagyobb pénzmágnások is. Na jó, lehet, hogy éppen nem a kifejezett csúcs, de nagyon közel ahhoz. És kezdetben igen szép sikereket értek el. Vagyis értünk, mert én is benne voltam. Ennyi energiával sok érdekes dolgot el lehetett érni. A mi esetünkben például a visszautazást a múltba. Akkoriban volt ez, amikor elkezdődött a hisztéria arról, hogy ki fog fogyni az energia. Persze ebből egy szó se volt igaz, mint később látni fogjátok.

– A jövőbe nem utaztatok?

– Nem próbáltuk. Ki az az eszemment, aki a jövőbe akar utazni? Ahol csak egy tudatlan bunkó lehetne. De talán más oka is volt, nem tudom. Az egész inkább csak szórakozás volt, a lehetőségeink kipróbálása. Ám az is igaz, hogy kipróbáltunk néhány addig lehetetlennek hitt dolgot is. Például beavatkoztunk a történelembe. Még a legfontosabb eseményekbe is. Ki is derült, hogy a történelem nagyon ellenálló folyamat. Nem hagy beleszólást, vagy ha mégis megtörténik, gyorsan kijavítja a hibát. Na, nagyjából ennyi volt a konkrét eredménye a kutatásainknak. Lehet, hogy volt más is, de én ennyiről tudok. Aztán egyszer csak leállították az egészet. Egyik pillanatról a másikra. Én is majdnem otthagytam a fogamat. Tényleg csak a véletlenül múlt.

Azok a kevesek, akik megúsztuk, nagyon meg voltunk sértődve. Hogy a pénzmágnások csak a saját jól felfogott érdekeiket nézik, meg ilyesmi. Még az is lehet, hogy igazunk volt. De nem ez volt a főok, hanem az, hogy megijedtek. Az energiafelhasználás ugyanis hőt termel. És ekkora energiákkal képzelhetitek, hogy milyen meleget lehet csinálni. Én biz gyanítom, hogy ez a most divatos globális felmelegedésről szóló mostani hisztéria is meglehetősen annak a

többletenergiának köszönhető, ami azóta sem tud szabadulni a Földről. Az, hogy nem sültünk még meg, javarészt annak köszönhető, hogy néhány éve beleszaladtunk naprendszerestől egy csillagközi porfelhőbe. Az meg elnyeli egy részét legalább a kívülről jövő melegnek. Gőzöm nincs róla, hogy miért van ez így, én azért reménykedem, hogy az Isten mégis csak törődik a teremtményeivel, és nem hagyja őket elpusztulni a saját hülyeségük következtében.

Na hát ennyi volt. És most ezek a fővárosi hamiskártyások – pardon! politikusok – azt vették a fejükbe, hogy ők is megpróbálják megcsapolni a kozmikus energiákat.

Valami másfél évvel ezelőtt elterjedt egy hamis hír, hogy újraindul a program. Persze ebből egy szó se volt igaz. De ezek elhitték, és megpróbálták meglovagolni a mások munkájának eredményeit. Mert erről volt szó, erre kellettünk mi. Senki a világon nem gondolta komolyan, hogy azt ezek a mieink újra tudják indítani. De ha más megcsinálja, abból lopogatni, ez már reálisabb esély.

De hát nem csinálta meg senki. Annál azért okosabbak azok a pénzeszsákok. Bocsnat, Klári, de véletlenül tudom, hogy éppen te voltál szponzornak kiszemelve. Aztán, hogy miféle zsarolásokkal érték volna el azt, hogy kötélnek állj, azt nem tudom.

– Szívesen csináltam volna. Van pénzem elég – szólt közbe Klári.

– Elég? Annyi biztosan nincs. Csak elzabrálták volna azt, amid van, s aztán te lettél volna a kifacsart citrom. Bocsnat! Narancs. Hogy ne mondjam olyan csúnyán!

– Értem. De most már én mit fogok csinálni? Eddig legalább volt valami értelme az életemnek.

– Most is van. Csak körül kell nézni! Látom, tetszik neked ez a Fenyvesi. Többször is meglátogattad. Hát vedd férjül, s biztosíts neki olyan életet, amelyet megérdemel! Bizony mondom neked, értékes ember ő. És szelíd, mint a bárány.

Marian valóban megunt az eszeveszett kimérák kergetését. De az is lehet, hogy csak kirúgták abból a szervezetből, amely addig a sorai közé számította. Ezt általában senki nem dicsekszi el, de bizonyos idő múltán meglátogatta Fenyvesi Lórándot. Igaz, annak előtte Lórával is fordult egyet a világ.

Egyszer csak behívták a megyei tanfelügyelőségre.

– Gondolom, belátja, uram, hogy igazgató nem lehet a továbbiakban. Nem állíthatunk példaként az ifjúság elé olyan embereket, akik éjszakai verekedést provokálnak.

Mondhatta volna ekkor a jóember, hogy ő bizony nem provokált, csak elszenvedte az egészet, de úgyis tudta, hogy nincs értelme. Úgyse neki hinnének.

– S akkor velem mi lesz?

– Mi senkit nem hagyunk az utcán! – szónokolt hévvel a tisztviselő. – Maga szépen visszamegy tanítani oda, ahol azelőtt volt. Az megfelelő hely a maga számára. Tudjuk, hogy jól és lelkiismerettel tanított. De ez a hely nem való magának.

– Gondolom, az utódom...

– Már megtaláltuk. Véletlenül éppen itt van. Nem is baj, ha megismerkednek, legalább csendben, békésen megy majd az átadás.

Majd a tisztviselő kiszólt egy másik ajtón, s behívta az utódot.

Murgu Ionela volt. Most is olyan hamvas szőke ártatlanság volt, mint mindig. Amikor meglátták egymást, mindketten elmosolyodtak. Volt abban egy kis cinkos összenézés is, hogy: „Hát te vagy az? No hát legyen neked jó!”

Aztán vidáman, szinte barátián fogtak kezét. Mint akik sokat tudnak egymásról. Úgy is volt.

Hát ez történt. Lóri természetesen azonnal visszaköltözött Vigyázóvárra, s vitte magával az anyját is. Meg természetesen Antoniát.

Így aztán Marian már a városban találta.

– Elmegyek – mondta az ex titkosszolga. – Meguntam az eddigi életmódot. Változtatok.

Erre aztán Lóri igazán mondhatta volna, hogy „biztos kirúgtak!”, de nem mondta. Udvarias ember volt. Inkább megkérdezte:

– És mihez fognsz kezdeni?

– Katona leszek. Szerződéses katona. Már fel is vettek hadnagyi rangban.

Valóban, akkoriban toboroztak embereket az Iszlám Állam nevű nemzetközi terrorszervezet ellen.

– Nem neked való az! – ingatta a fejét a volt igazgató. – Sose voltál te olyan nagyon bátor.

– Nem hát, mikor szemtől szemben kellett állni az ismeretlennel! Egyedül. De a katona élete szervezett élet. És én szokva vagyok a fegyelemhez. Sportoltam is egész életemben. Ne félts te engem!

Azzal elment. Pedig Lóri még meg akarta kérdezni tőle, hogy mi szükség volt egyáltalán arra a fejedelmes mesére? És mi szükség volt éppen rá? De aztán magától is rájött. Elterelés. Altatás, ahogy mondani szokták. Áhh! Mindegy. Nincs semmi jelentősége. Végeredményben az egész szisztéma úgy működik, mint egy félvezető. Az egyik irányban vezető, a másik irányban szigetelő. Úgy látszik, a társadalomban is vannak ilyen félvezetők. Ha nem is matematikai, inkább statisztikai értelemben, de működnek. És persze mindig a mi kárunkra.

Megoldás

Zsókanak valóban maradt még valamennyi pénze a Cohen örökségből. Ahhoz mindenesetre elég, hogy egy kis, egyszobás lakást vegyen magának a városban. Ott aztán eléldogélhet szépen, egyedül. Ha kedve van hozzá, elvállalja egy-egy kisebb cég könyvelését. Az is jó kis kereset.

Ezen a csúf télvégi napon különben, a morc idővel szöges ellentétben, nagyon vidám a kedve. Szépítkezik, süt, főz. Nagy Gábort várja délutánra. Abból ugyan este lesz, de nem baj. Még örül is neki, ha a fiatalember éjszakára is vele marad.

Hát, komoly, egészséges férfiú lett abból a srácból. Valóban férfi a javából. S azután? Ki ismerheti a jövőt? Majdcsak lesz valahogy!

Aztán vagy egy hét múlva híre járta, hogy az I.Á.⁵ megint keresztényeket ejtett fogságba, s egyenként lefejezte őket. A foglyok általában az életükért könyörögtek, csak egy volt közülük, aki bátran viselkedett. Azt mondják, hogy román katona volt az illető, és Dobrescu Marian volt a neve. Tisztelet neki!

Vége

⁵ Általában így szokták az Iszlám Államot rövidíteni.

Utószó

(Amit nem feltétlenül szükséges elolvasni)

Elfajult, beteges társadalomban élünk. Akit elér, mindenkit megváltoztat, s valamilyen formában a saját lépére és hasonlatosságára formál. Kikerülni... lehetetlen. Mert benne vagyunk. Mindenfelől körülvesz minket.

Lehet elfogadni – kénytelenségből, mint Zsóka – s akkor talán élni hagy, nagyon szűkre szabott kereteink között. Pedig lehetne szebben, felszabadultabban is élni, de nem hagy.

Lehet megundorodni tőle, s valami mást próbálni, mint Marian. Akkor megöl.

Vagy lehet megpróbálni meglovagolni, mint Ionela. Hogy abból hosszútávon mi lesz, azt még nem tudom. Sajnos lehet, hogy siker és elégedettség.

És végül meg lehet próbálni kívül maradni a hatásain, mint Fenyvesi Lóránd. Az sem boldogító, mert minden erejével megpróbál megnyomorítani. És ez, legalább részben, sikerül is neki.

Ezúttal a barmodi emberek példáján kívántam megmutatni annyit, amennyit azzal lehetséges volt.

Én magam sem örülök annak, amit láttam.

Marosvásárhely – Búzaháza

2015. június 26.